

*YK:n
peruskirja
&
Kansainvälisen
tuomioistuimen
perussääntö*

SUOMEN
YK-LIITTO

FINLANDS FN-FÖRBUND • UNA FINLAND

Julkaisija:

SUOMEN YK-LIITTO

TÖÖLÖNTORINKATU 2B, 4. KRS

00260 HELSINKI

www.ykliitto.fi

Paino: SÄLEKARIN KIRJAPAINO OY, SOMERO, 2015

ISBN 978-952-5966-24-4

Julkaisun tuottamiseen on saatu ulkoasiainministeriöltä kansalaisjärjestöjen viestintähankkeisiin ja kehityskasvatukseen tarkoitettua tukea.

Johdanto

Yhdistyneiden kansakuntien peruskirja on kansainvälinen sopimus, jossa määritellään kansainvälisten suhteiden pääperiaatteet sekä Yhdistyneet kansakunnat -nimisen järjestön muoto, periaatteet ja päämäärät. Kansainvälisen tuomioistuinten perussääntö on osa YK:n peruskirjaa.

Peruskirja astui voimaan 24.10.1945, kun viisi suurvaltaa (turvallisuusneuvoston pysyvät jäsenmaat Yhdysvallat, Iso-Britannia, Ranska, Neuvostoliitto ja Kiina) ja muiden sopimuksen allekirjoittajamaiden enemmistö olivat ratifioineet peruskirjan. YK:lla katsotaan olevan 51 perustajajäsentä.

Peruskirjan I luvun mukaan YK:n neljä päämäärää ovat:

- ylläpitää kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta tehokkaiden yhteisten toimenpiteiden avulla ja pyrkii rauhanomaisin keinoin selvittämään kansainväliset riidat ja tilanteet, jotka saattavat johtaa rauhan rikkoutumiseen
- kehittää kansakuntien välillä ystävällisiä suhteita, jotka perustuvat kansojen yhtäläisten oikeuksien ja niiden itsemääräämisoikeuden periaatteen kunnioittamiseen, sekä ryhtyä muihin tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin maailmanrauhan lujittamiseksi
- aikaansaada kansainvälistä yhteistyötä kansainvälisten taloudellisten, sosiaalisten, sivistyksellisten ja humanitaaristen ongelmien ratkaisemiseksi sekä kaikille ilman minkäänlaista erottelua kuuluvien ihmisoikeuksien kunnioittamisen edistämiseksi
- toimia keskuksena, joka yhdenmukaistaa kansakuntien toimet näiden yhteisten päämäärien saavuttamiseksi

Peruskirja asettaa jäsenmaille oikeuksia ja velvollisuuksia. Sopimuksen mukaan YK perustuu jäsenmaiden täysivaltaiseen tasa-arvoisuuteen. Jäsenmailta edellytetään peruskirjan velvoitteiden täyttämistä, riitojen ratkaisemista rauhanomaisin keinoin ja YK:n auttamista sen toimissa. YK:n ulkopuolisten maiden käyttäytymiseen voidaan puuttua, mikäli se vaarantaa kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden.

YK:n peruskirjassa säädetään järjestön tärkeimpien toimielinten koostumuksesta ja toimintatavoista sekä luodaan suuntaviivoja sille, millaisia toimintavaltuuksia näillä elimillä on. Peruskirjan muuttamiseksi tarvitaan YK:n yleiskokouksessa 2/3 äänienemmistö.

Käytännössä valtiot rikkovat usein toiminnassaan niitä periaatteita, joihin ne ovat YK:n peruskirjan hyväksyessään sitoutuneet. Peruskirjalla on kuitenkin aina vähintäänkin moraalista vaikutusvaltaa maiden harjoittamaan politiikkaan. Kun poliittiset päätökset noudattavat YK:n peruskirjan periaatteita, niillä on takanaan kansainvälisen oikeuden tuoma hyväksyttävyyys. Peruskirjaan on vuo-

sien mittaan tehty muutamia muutoksia, lähinnä liittyen turvallisuusneuvoston ja talous- ja sosiaalineuvoston jäsenmaiden lukumäärään ja toimielinten päätöksentekotapoihin. Yleiskokouksessa 17.12.1963 hyväksytyt muutokset peruskirjan artikloihin 23, 27 ja 61 tulivat voimaan 31.8.1965. Lisämuutoksen artiklaan 61 yleiskokous hyväksyi 20.12.1971, ja se tuli voimaan 24.9.1973. Yleiskokouksen 20.12.1965 hyväksymä muutos peruskirjan artiklaan 109 tuli voimaan 12.6.1968.

YK:n perustamisen historiaa

Yhdistyneiden kansakuntien perustaminen oli pitkä ja työläs prosessi, joka alkoi toisen maailmansodan vielä ollessa täydessä käynnissä. Yhdysvaltain presidentti Franklin D. Roosevelt ja Iso-Britannian pääministeri Winston Churchill allekirjoittivat elokuussa 1941 niin sanotun Atlantin julistuksen, jossa linjattiin ko. maiden näkemyksiä sodanjälkeisestä maailmasta ja keinoista rauhan takaamiseksi.

Tammikuussa 1942 akselivaltoja vastaan liittoutuneet 26 valtiota kokoontuivat Washingtonissa al-

lekirjoittamaan niin sanotun Yhdistyneiden kansakuntien julistuksen, jonka sisällöllisenä pohjana toimi Atlantin julistus. Julistuksen allekirjoitti myös 21 muuta valtiota. Termiä Yhdistyneet kansakunnat käytettiin tässä julistuksessa ensimmäistä kertaa. Termin käyttämistä ehdotti Franklin D. Roosevelt.

Lokakuussa 1943 Iso-Britannian, Kiinan, Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton edustajat kokoontuivat Moskovassa, ja kokouksesta annettussa niin sanotussa Moskovan julistuksessa todettiin, että kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi tulisi perustaa ensi tilassa kansainvälinen järjestö, jonka jäsenyys olisi avoin sekä pienille että suurille valtioille.

Hahmotellun organisaation hallinnollisen rakenteen suuntaviivoja alettiin suunnitella niin sanotussa Dumbarton Oaksin konferenssissa Washingtonissa lokakuussa 1944. Työ eteni helmikuussa 1945 Jaltan konferenssissa, jossa Churchill, Roosevelt ja Stalin sopivat kansakuntien kokouksen järjestämisestä San Franciscoon.

Kaikki 50 tulevaa YK:n perustajajäsentä kokoontui-

vat 25.4.–26.6.1945 San Franciscossa, jossa ne laativat, yksimielisesti hyväksyivät ja kokouksen päätteksi allekirjoittivat Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan ja Kansainvälisen tuomioistuimen perussäännön. Puola ei osallistunut San Franciscon kokoukseen, mutta allekirjoitti peruskirjan saman vuoden lokakuussa.

Peruskirja astui lopulta voimaan 24. päivä lokakuuta 1945, kun viisi suurvaltaa (turvallisuusneuvoston pysyvät jäsenmaat Yhdysvallat, Iso-Britannia, Ranska, Neuvostoliitto ja Kiina) ja muiden allekirjoittajamaiden enemmistö olivat ratifioineet peruskirjan. YK:lla katsotaan olevan 51 perustajavaltiota.

Vaikka kaikkien maailmanjärjestön perustamiseen osallistuvien maiden mielestä uusi kansainvälinen rauhanjärjestö oli välttämätön, neuvotteluja säesivät monet erimielisyydet ja mielipide-erot. Kompromissien tekemistä harjoiteltiin jo perustamiskokouksessa melkoisella poliittisella kovuudella.

Suurimpia hankauksia aiheuttivat odotetusti turvallisuusneuvoston pysyvä jäsenyys sekä siellä

käyttöön otettu veto-oikeuskäytäntö eli mahdollisuus äänestää päätöslauselmaehdotusta vastaan ja näin estää sen täytäntöönpano. Nämä kysymykset ovat aiheuttaneet eripuraa koko järjestön olemassaolon ajan. Lisäksi perustajavaltiot kiistelivät mm. YK:n päämajan sijoituspaikasta. Vaihtoehtoina olivat Eurooppa ja Yhdysvallat. Eurooppalainen vaihtoehto hävisi lopulta niukasti äänin 25–23, ja marraskuussa 1952 YK muutti vastavalmistuneeseen päämajaansa, pilvenpiirtäjään East Riverin varrelle, New Yorkiin.

*Yhdistyneiden
kansakuntien
peruskirja*

Johdanto:

Me Yhdistyneiden kansakuntien kansat, vakaana tahtonamme

pelastaa tulevat sukupolvet sodan vitsaukselta,
joka jo kahdesti nykypolven eläessä on tuottanut
ihmiskunnalle sanomattomia kärsimyksiä,

uudelleen vakuuttaa uskovamme ihmisen perus-
oikeuksiin, ihmisyyksilön arvoon ja merkitykseen,
miesten ja naisten sekä kansakuntien, suurten ja
pienten, yhtäläisiin oikeuksiin,

luoda olosuhteet, joiden vallitessa oikeudenmu-
kaisuutta sekä kunnioitusta sopimuksista ja muis-
ta kansainvälisen oikeuden lähteistä johtuvia vel-
voituksia kohtaan voidaan pitää yllä,

edistää sosiaalista kehitystä ja parempien elämi-
sen ehtojen aikaansaamista vapaammassa oloissa,

sekä tässä tarkoituksessa

osoittaa suvaitsevaisuutta ja elää keskenämme
rauhassa hyvinä naapureina,

yhdistää voimamme kansainvälisen rauhan ja tur-
vallisuuden ylläpitämiseksi,

omaksua periaatteita ja luoda menettelytapoja, jotka takaavat sen, ettei asevoimaa käytetä muutoin kuin yhteiseksi eduksi, sekä

käyttää hyväksi kansainvälisiä toimielimiä kaikkien kansojen taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen edistämiseksi,

olemme päättäneet yhdistää ponnistuksemme näiden päämäärien toteuttamiseksi.

Tässä tarkoituksessa ovat hallituksemme San Franciscon kaupunkiin kokoontuneiden edustajiensa välityksellä, jotka ovat esittäneet oikeiksi ja asianmukaiseen muotoon laadituiksi todetut valtakirjansa, sopineet tästä Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjasta ja perustavat täten kansainvälisen järjestön, jonka nimenä on oleva Yhdistyneet kansakunnat.

I LUKU

Päämäärät ja periaatteet

1. artikla

Yhdistyneiden kansakuntien päämäärät ovat:

1. ylläpitää kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta ja siinä tarkoituksessa ryhtyä tehokkaisiin yhteisiin toimenpiteisiin rauhaa vaarantavan uhan poistamiseksi ja sen syntymisen ehkäisemiseksi sekä hyökkäystoimien tai muiden rauhanrikkomisien tukahduttamiseksi sekä rauhanomaisin keinoin sopusoinnussa oikeudenmukaisuuden ja kansainvälisen oikeuden kanssa sovittaa tai selvittää kansainväliset riidat ja tilanteet, jotka saattavat johtaa rauhan rikkoutumiseen;

2. kehittää kansakuntien välillä ystävällisiä suhteita, jotka perustuvat kansojen yhtäläisten oikeuksien ja niiden itsemääräämisoikeuden periaatteen kunnioittamiseen, sekä ryhtyä muihin tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin maailmanrauhan

lujittamiseksi;

3. aikaansaada kansainvälistä yhteistyötä kansainvälisiä, taloudellisia, sosiaalisia, sivistyksellisiä tai humanitaarisia kysymyksiä ratkaistaessa samoin kuin kaikille rotuun, sukupuoleen, kieleen tai uskontoon katsomatta kuuluvien ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamista kehitettäessä ja edistettäessä; sekä

4. toimia keskuksena, joka yhdenmukaistaa kansakuntien toimenpiteet näiden yhteisten päämäärien saavuttamiseksi.

2. artikla

Järjestön ja sen jäsenten on, pyrkiessään 1 artiklassa esitettyihin päämääriin, toimittava seuraavien periaatteiden mukaisesti:

1. Järjestö perustuu kaikkien jäsentensä täysivaltaisen tasa-arvoisuuden periaatteeseen.

2. Kaikkien jäsenten on, jotta niille jokaiselle voitaisiin turvata jäsenyydestä johtuvat oikeudet ja edut, vilpittömästi täytettävä tämän peruskirjan mukaan itse kullekin kuuluvat velvoitukset.

3. Kaikkien jäsenten on selvitettävä kansainväliset riitansa rauhanomaisin keinoin siten, ettei kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta eikä oikeudenmukaisuutta vaaranneta.
4. Kaikkien jäsenten on pitäydyttävä kansainvälisissä suhteissaan väkivallalla uhkaamisesta tai sen käyttämisestä minkään valtion alueellista koskemattomuutta tai poliittista riippumattomuutta vastaan tai menettelemästä muulla tavalla, joka on ristiriidassa Yhdistyneiden kansakuntien päämäärien kanssa.
5. Kaikkien jäsenten on kaikin tavoin autettava Yhdistyneitä kansakuntia jokaisessa toimenpiteessä, johon järjestö ryhtyy tämän peruskirjan mukaisesti, sekä pitäydyttävä antamasta apua millekään valtiolle, jota vastaan Yhdistyneet kansakunnat ryhtyy ehkäisy- tai pakkotoimenpiteisiin.
6. Järjestön on huolehdittava siitä, että valtiot, jotka eivät ole yhdistyneiden kansakuntien jäseniä, toimivat näiden periaatteiden mukaisesti, mikäli on tarpeen kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi.

7. Mikään tämän peruskirjan määräys ei oikeuta Yhdistyneitä kansakuntia puuttumaan asioihin, jotka olennaisesti kuuluvat jonkin valtion sisäiseen toimivaltaan, eikä valvoita jäseniä alistamaan tällaisia asioita tämän peruskirjan mukaan selvitetäviksi. Tämä periaate ei kuitenkaan saa estää VII luvussa edellytetyjen pakkotoimenpiteiden soveltamista.

II LUKU

Jäsenyys

3. artikla

Yhdistyneiden kansakuntien alkuperäisiä jäseniä ovat ne valtiot, jotka osallistuttuaan Yhdistyneiden kansakuntien kansainvälistä järjestöä koskevaan San Franciscon konferenssiin tai sitä ennen allekirjoitettuaan Yhdistyneiden kansakuntien 1. päivänä tammikuuta 1942 päivätyn julistuksen, allekirjoittavat tämän peruskirjan sekä ratifioivat sen 110 artiklan mukaisesti.

4. artikla

1. Yhdistyneiden kansakuntien jäsenyys on avoin kaikille muille rauhaa rakastaville valtioille, jotka hyväksyvät tämän peruskirjan sisältämät velvoitukset ja jotka järjestön harkinnan mukaan pystyvät ja ovat halukkaat täyttämään ne.

2. Tällaisen valtion Yhdistyneiden kansakuntien jäseneksi ottamisesta päättää yleiskokous turvallisuusneuvoston suosituksesta.

5. artikla

Yhdistyneiden kansakuntien jäseneltä, jota vastaan turvallisuusneuvosto on ryhtynyt ehkäisy- tai pakkotoimenpiteisiin, voi yleiskokous turvallisuusneuvoston suosituksesta pidättää jäsenyyden suomat oikeudet ja edut. Turvallisuusneuvosto voi palauttaa näiden oikeuksien ja etujen nautinnan.

6. artikla

Yhdistyneiden kansakuntien jäsenen, joka on jatkuvasti loukannut tämän peruskirjan sisältämiä periaatteita, voi yleiskokous erottaa järjestöstä

turvallisuusneuvoston suosituksesta.

III LUKU

Elimet

7. artikla

1. Yhdistyneiden kansakuntien pääelimiksi asetetaan: yleiskokous, turvallisuusneuvosto, talous- ja sosiaalineuvosto, huoltohallintoneuvosto, kansainvälinen tuomioistuin ja sihteeristö.

2. Tarpeelliseksi katsottavia apuelimiä voidaan perustaa tämän peruskirjan mukaisesti.

8. artikla

Yhdistyneet kansakunnat ei aseta mitään rajoituksia miesten ja naisten oikeudelle päästä samoin ehdoin järjestön pää- ja apuelinten kaikkiin tehtäviin.

IV LUKU

Yleiskokous

Kokoonpano

9. artikla

1. Yleiskokouksen muodostavat kaikki yhdistyneiden kansakuntien jäsenet.
2. Kullakin jäsenellä saa yleiskokouksessa olla enintään viisi edustajaa.

Tehtävät ja valtuudet

10. artikla

Yleiskokous voi keskustella kaikista tämän peruskirjan piiriin kuuluvista tai kaikkien peruskirjassa edellytettyjen elimien toimivaltaan ja tehtäviin kuuluvista kysymyksistä ja asioista sekä esittää kaikissa tällaisissa kysymyksissä tai asioissa, ei kuitenkaan 12. artiklassa edellytetyissä tapauksis-

sa, suosituksia Yhdistyneiden kansakuntien jäsenille tai turvallisuusneuvostolle taikka molemmille.

11. artikla

1. Yleiskokous voi harkita kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi noudatettavia yhteistoiminnan yleisiä periaatteita, niihin luetuina aseistariisumista ja aseistuksen säännösteilyä koskevat periaatteet, ja esittää niitä koskevia suosituksia jäsenille tai turvallisuusneuvostolle taikka molemmille.

2. Yleiskokous voi keskustella jokaisesta kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämisestä koskevasta kysymyksestä, jonka jokin Yhdistyneiden kansakuntien jäsen tai turvallisuusneuvosto taikka 35. artiklan 2. momentin mukaisesti valtio, joka ei ole Yhdistyneiden kansakuntien jäsen, on sille esittänyt, sekä kaikissa tällaisissa kysymyksissä, ei kuitenkaan 12. artiklassa määritellyissä tapauksissa, esittää suosituksia asianomaiselle valtiolle tai valtioille taikka turvallisuusneuvostolle tai molemmille, yleiskokouksen on joko ennen

keskustelua tai sen jälkeen esitettävä turvallisuusneuvostolle jokainen sellainen kysymys, joka vaatii toimenpiteitä.

3. Yleiskokous voi kiinnittää turvallisuusneuvoston huomiota tilanteisiin, jotka ovat omiaan vaarantamaan kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta.

4. Tässä artiklassa luetellut yleiskokouksen valtuudet eivät rajoita 10. artiklan yleistä vaikutusalaa.

12. artikla

1. Turvallisuusneuvoston soveltaessa johonkin riitaan tai tilanteeseen sille tässä peruskirjassa annettuja toimivaltuuksia älköön yleiskokous esittää minkäänlaisia suosituksia sanotun riidan tai tilanteen suhteen, ellei turvallisuusneuvosto sitä pyydä.

2. Pääsihteerin on turvallisuusneuvoston suostumuksella ilmoitettava yleiskokoukselle jokaisessa istunnossa kaikista kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämisestä koskevista asioista, joita turvallisuusneuvosto käsittelee; samoin hänen on annettava ilmoitus yleiskokoukselle tai, ellei sillä

ole istuntoa, Yhdistyneiden kansakuntien jäsenille heti, kun turvallisuusneuvosto on lopettanut tällaisen kysymyksen käsittelyn.

13. artikla

1. Yleiskokouksen tulee panna toimeen tutkimuksia ja esittää suosituksia:

a) edistääkseen kansainvälistä yhteistyötä politiikan alalla sekä kansainvälisen oikeuden jatkuvaa kehittymistä ja sen kodifointia;

b) edistääkseen kansainvälistä yhteistyötä taloudellisella, sosiaalisella, sivistyksellisellä, kasvatuksellisella ja terveydenhoidon alalla sekä antaakseen apua ihmisoikeuksien ja perusvapauksien toteutumisessa kaikille rotuun, sukupuoleen, kieleen tai uskontoon katsomatta.

2. Yleiskokouksen muut velvollisuudet, tehtävät ja valtuudet edellä 1. momentin b-kohdassa mainituissa asioissa on esitetty IX ja X luvuissa.

14. artikla

Yleiskokous voi, 12. artiklan määräykset huomioon

ottaen, suosittaa toimenpiteitä jokaisen sellaisen tilanteen rauhanomaiseksi selvittämiseksi, sen synnystä riippumatta, jonka se harkitsee olevan omiaan vahingoittamaan yhteishyvää tai kansakuntien välisiä ystävällisiä suhteita, näihin luettuihin tilanteet, jotka johtuvat Yhdistyneiden kansakuntien päämääriä ja periaatteita koskevien peruskirjan määräysten rikkomisesta.

15. artikla

1. Yleiskokous vastaanottaa ja tarkastaa turvallisuusneuvoston laatimat vuosi- ja erityiskertomukset; näiden kertomusten tulee sisältää selvityksen toimenpiteistä, joihin turvallisuusneuvosto on päättänyt ryhtyä tai on ryhtynyt ylläpitääkseen kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta.

2. Yleiskokous vastaanottaa ja tarkastaa Yhdistyneiden kansakuntien muiden elinten kertomukset.

16. artikla

Yleiskokous hoitaa sellaiset kansainvälistä huoltohallintojärjestelmää koskevat tehtävät, jotka sille

on osoitettu XII ja XIII luvuissa, mukaan luettuna sellaisten alueiden huoltohallintoa koskevien sopimusten hyväksyminen, joita ei ole määrätty strategisiksi alueiksi.

17. artikla

1. Yleiskokous käsittelee ja hyväksyy järjestön talousarvion.
2. Järjestön menot suorittaa jäsenistö yleiskokouksen määräämän osittelun mukaan.
3. Yleiskokous käsittelee ja hyväksyy 5.7 artiklassa mainittujen erityiselinten raha-asioita ja talousarviota koskevat sopimukset sekä tarkastaa tällaisten erityiselinten hallinnon talousarviot esittääkseen niille suosituksia.

Äänestys

18. artikla

1. Yleiskokouksen kullakin jäsenellä on yksi ääni.
2. Tärkeissä kysymyksissä yleiskokouksen päätöksiin vaaditaan läsnäolevien äänestävien jäsenten

kahden kolmanneksen enemmistö. näihin kysymyksiin kuuluvat: suositukset kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi, turvallisuusneuvoston vaihtuvien jäsenten vaali, talous- ja sosiaalineuvoston jäsenten vaali, 86. artiklan 1 momentin c-kohdan mukainen huoltohallinto-neuvoston jäsenten vaali, uusien jäsenten ottaminen Yhdistyneisiin kansakuntiin, jäsenyyden tuottamien oikeuksien ja erioikeuksien pidättäminen, jäsenten erottaminen, huoltohallintojärjestelmän toimintaa koskevat kysymykset ja talousarviokysymykset.

3. Muissa asioissa, myös määriteltäessä uusia kysymysryhmiä, jotka on ratkaistava vähintään kahden kolmanneksen enemmistöllä, päätökset tehdään läsnäolevien äänestävien jäsenten yksinkertaisella enemmistöllä.

19. artikla

Yhdistyneiden kansakuntien jäsen, joka ei ole aikanaan suorittanut osuuttaan järjestön menoihin, ei saa käyttää äänioikeutta yleiskokouksessa, jos maksamatta oleva erä vastaa kahdelta edelliseltä

täydeltä vuodelta maksettavien osuuksien määrää tai ylittää sen. Yleiskokous voi kuitenkin sallia tällaisen jäsenen osallistuvan äänestykseen, jos se toteaa, että maksujen suorittamatta jättäminen on johtunut jäsenen tahdosta riippumattomista olosuhteista.

Menettelyjärjestys

20. artikla

Yleiskokous pitää säännölliset vuosi-istunnot sekä olosuhteiden vaatimia ylimääräisiä istuntoja. Pääsihteeri kutsuu koolle ylimääräisen istunnon turvallisuusneuvoston pyynnöstä tai yhdistyneiden kansakuntien jäsenten enemmistön pyynnöstä.

21. artikla

Yleiskokous vahvistaa itse työjärjestyksensä. Se valitsee puheenjohtajansa jokaista istuntokautta varten.

22. artikla

Yleiskokous voi perustaa sellaisia apuelimiä, joita se pitää tehtäviensä suorittamiseksi tarpeellisina.

V LUKU

Turvallisuusneuvosto

Kokoonpano

23. artikla

1. Turvallisuusneuvoston muodostaa viisitoista Yhdistyneiden kansakuntien jäsentä. Kiinan tasavalta, Ranska, Sosialististen Neuvostotasavaltain Liitto, Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin Yhdistynyt Kuningaskunta sekä Amerikan Yhdysvallat ovat turvallisuusneuvoston pysyviä jäseniä. Yleiskokous valitsee kymmenen muuta Yhdistyneiden kansakuntien jäsentä turvallisuusneuvoston vaihtuviksi jäseniksi, jolloin sen on ensi sijassa kiinnitettävä erityistä huomiota Yhdistyneiden kansakuntien jäsenten osuuteen kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämisessä ja järjestyksen muiden päämäärien edistämässä sekä myös tasapuoliseen maantieteelliseen jakautumiseen.

2. Turvallisuusneuvoston vaihtuvat jäsenet vali-

taan kaksivuotiskaudeksi. Ensimmäisessä vaihtuvien jäsenten vaalissa, sen jälkeen kun turvallisuusneuvoston jäsenmäärä on lisätty yhdestätoista viiteentoista, kaksi neljästä lisätystä jäsenestä on valittava yhdeksi vuodeksi. Eroavaa jäsentä ei voida välittömästi valita uudelleen.

3. Turvallisuusneuvoston kullakin jäsenellä on neuvostossa yksi edustaja.

Tehtävät ja valtuudet

24. artikla

1. Taatakseen järjestön nopean ja tehokkaan toiminnan Yhdistyneiden kansakuntien jäsenet jättävät turvallisuusneuvostolle ensisijaisen vastuun kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämisestä sekä tunnustavat, että turvallisuusneuvosto täyttäessään tästä vastuusta johtuvia velvollisuuksiaan toimii niiden nimessä.

2. Näitä velvollisuuksia täyttäessään turvallisuusneuvoston on toimittava Yhdistyneiden kansakuntien päämäärien ja periaatteiden mukaisesti. Turvallisuusneuvostolle näiden velvollisuuksien

täyttämiseksi myönnetyt erityiset valtuudet on määritelty luvuissa VI, VII, VIII ja XII.

3. Turvallisuusneuvosto esittää yleiskokouksen tarkastettavaksi vuosi- ja tarpeen vaatiessa, erityiskertomuksia.

25. artikla

Yhdistyneiden kansakuntien jäsenet sitoutuvat hyväksymään ja täyttämään turvallisuusneuvoston päätökset tämän peruskirjan mukaisesti.

26. artikla

Edistääkseen kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden aikaansaamista ja ylläpitämistä käyttäen mahdollisimman vähän maailman ihmisvoimia ja taloudellisia voimavaroja turvallisuusneuvoston tulee laatia 47. artiklassa mainitun sotilaallisen esivaliokunnan avustamana varustelujen säännöstelemistä tarkoittavan järjestelmän aikaansaamista koskevia suunnitelmia Yhdistyneiden kansakuntien jäsenille esitettäväksi.

Äänestys

27. artikla

1. Turvallisuusneuvoston kullakin jäsenellä on yksi ääni.
2. Turvallisuusneuvoston päätökset menettelytapakysymyksissä on tehtävä vähintään yhdeksän jäsenen myöntävällä äänellä.
3. Kaikissa muissa asioissa turvallisuusneuvoston päätökset on tehtävä vähintään yhdeksän jäsenen myöntävällä äänellä, jolloin pysyvien jäsenten äänien on sisällyttävä näihin; kuitenkin edellytetään, että VI luvun ja 52. artiklan 3. momentin mukaan tehtävissä päätöksissä on riidassa asianosaisena olevan pitäydyttävä äänestämästä.

Menettelyjärjestys

28. artikla

1. Turvallisuusneuvoston on järjestäydyttävä siten, että se voi jatkuvasti toimia. Turvallisuusneuvoston kunkin jäsenen on sen vuoksi oltava pysyvästi edustettuna järjestön toimipaikassa.

2. Turvallisuusneuvosto pitää määräaikaaisia kokouksia, joissa kullakin jäsenellä voi, mikäli se niin haluaa, olla edustajana hallituksensa jäsen tai joku muu, erikseen nimetty edustaja.

3. Turvallisuusneuvosto voi kokoontua muuallakin kuin järjestön toimipaikassa, mikäli se katsoo toimintansa siten helpottuvan.

29. artikla

Turvallisuusneuvosto voi perustaa sellaisia apuelimiä, joita se pitää tarpeellisina tehtäviensä suorittamiseksi.

30. artikla

Turvallisuusneuvosto laatii oman työjärjestyksensä ja määrää siinä myös puheenjohtajansa valitsemistavan.

31. artikla

Kukin Yhdistyneiden kansakuntien jäsen, joka ei ole turvallisuusneuvoston jäsen, voi kaikissa turvallisuusneuvostossa esille tulevissa kysymyksis-

sä ottaa osaa keskusteluun ilman äänioikeutta, milloin neuvosto harkitsee asian nimenomaan koskevan tämän jäsenen etuja.

32. artikla

Kukin Yhdistyneiden kansakuntien jäsen, joka ei ole turvallisuusneuvoston jäsen, tai jokainen valtio, joka ei ole Yhdistyneiden kansakuntien jäsen, on kutsuttava, jos se on asianosaisena turvallisuusneuvostossa käsiteltävänä olevassa riidassa, osallistumaan ilman äänioikeutta riitaa koskevaan keskusteluun. Turvallisuusneuvosto määrää asianmukaisiksi katsomansa ehdot sellaisen valtion osallistumiselle, joka ei ole Yhdistyneiden kansakuntien jäsen.

VI LUKU

Riitojen rauhanomainen selvittely

33. artikla

1. Jokaisessa riidassa, jonka jatkuminen on omiaan vaarantamaan kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämistä, on asianosaisten ensi sijassa pyrittävä ratkaisuun käyttämällä neuvotteluja, tutkimusmenettelyä, välitystä, sovintomenettelyä, välitysoikeudellista tai tuomioistuinmenettelyä, alueellisten elinten tai sopimusten apua taikka muita rauhanomaisia keinoja oman valintansa mukaan.

2. Turvallisuusneuvoston on kehoitettava, milloin se katsoo sen tarpeelliseksi, asianosaisia selvittämään riitansa tällaisin keinoin.

34. artikla

Turvallisuusneuvosto voi ryhtyä tutkimaan jokaisista riitaa tai jokaista tilannetta, joka saattaa johtaa kansainvälisiin erimielisyyksiin tai synnyttää riidan, todetakseen onko riidan tai tilanteen jatkuminen omiaan vaarantamaan kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämistä.

35. artikla

1. Kukin Yhdistyneiden kansakuntien jäsen voi kiinnittää turvallisuusneuvoston tai yleiskokouksen huomiota jokaiseen 34. artiklassa mainitun luonteiseen riitaan tai tilanteeseen.

2. Valtio, joka ei ole Yhdistyneiden kansakuntien jäsen, voi kiinnittää turvallisuusneuvoston tai yleiskokouksen huomiota jokaiseen riitaan, jossa se on asianosaisena, jos se etukäteen hyväksyy tämän peruskirjan sisältämät velvoitukset riidan rauhanomaiseen selvittelyyn.

3. Yleiskokouksen toiminta asioissa, joihin sen huomiota on kiinnitetty tämän artiklan mukaisesti, on 11. ja 12. artiklan määräysten alainen.

36. artikla

1. Turvallisuusneuvosto saattaa 33. artiklassa mainitun luonteisen riidan tai samanluonteisen tilanteen joka vaiheessa suositella tarkoituksenmukaisia menettelytapoja tai keinoja sovittelua varten.
2. Turvallisuusneuvoston on harkittava kaikkia niitä menettelytapoja riidan ratkaisemiseksi, joista asianosaiset ovat jo sopineet.
3. Esittäessään tämän artiklan nojalla suosituksia turvallisuusneuvoston on myös otettava huomioon, että asianosaisten on yleensä siirrettävä oikeudelliset riidat Kansainväliseen tuomioistuihin sen perussäännön määräysten mukaisesti.

37. artikla

1. Jos asianosaiset 33. artiklassa mainitun luonteisessa riidassa eivät onnistu selvittämään sitä sanotussa artiklassa osoitetuin keinoin, niiden on siirrettävä se turvallisuusneuvostoon.
2. Jos turvallisuusneuvosto katsoo, että riidan jatkuminen tosiasiallisesti on omiaan vaarantamaan

kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämistä, se ratkaisee, onko sen meneteltävä 36. artiklan mukaisesti vai suositeltava sellaisia selvittelyn ehtoja, joita se pitää asianmukaisina.

38. artikla

Mikäli 33.–37. artikloissa ei toisin säädetä, turvallisuusneuvosto voi, jos jonkin riidan kaikki asianosaiset sitä pyytävät, esittää niille suosituksia riidan rauhanomaiseksi selvittelyksi.

VII LUKU

Toimenpiteet rauhaa uhata- essa tai rikottaessa taikka hyökkäystekojen sattuessa

39. artikla

Turvallisuusneuvoston on todettava rauhanrikoutumisen uhan, rauhan rikkomisen tai hyökkäysteon olemassaolo ja sen on esitettävä suosituksia tai tehtävä päätös siitä, mihin toimenpiteisiin

on ryhdyttävä 41. ja 42. artiklan mukaisesti kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi tai palauttamiseksi.

40. artikla

Estääkseen tilanteen pahenemisen turvallisuusneuvosto voi, ennen kuin se esittää suosituksia tai päättää 39. artiklassa edellytetyistä toimenpiteistä, kehottaa asianosaisia mukautumaan sellaisiin väliaikaisiin toimenpiteisiin, joita se pitää tarpeellisina tai toivottavina. Nämä väliaikaiset toimenpiteet eivät saa vaikuttaa asianosaisten oikeuksiin, vaatimuksiin tai asemaan. mikäli tällaisiin väliaikaisiin määräyksiin ei mukauduta, turvallisuusneuvoston on asianmukaisesti kiinnitettävä siihen huomiota.

41. artikla

Turvallisuusneuvosto voi päättää, mihin sellaisiin toimenpiteisiin, jotka eivät sisällä asevoiman käyttöä, on ryhdyttävä sen päätösten tehostamiseksi, ja se saattaa antaa Yhdistyneiden kansakuntien jäsenille kehotuksen soveltaa näitä toimenpiteitä. Niihin saattaa sisältyä taloudellisten suhteiden

sekä rautatie-, meri-, ilma-, posti-, lennätin-, radio- ja muiden yhteyksien täydellinen tai osittainen keskeyttäminen sekä diplomaattisten suhteiden katkaiseminen.

42. artikla

Jos turvallisuusneuvosto katsoo, että 41. artiklassa edellytetyt toimenpiteet olisivat riittämättömiä, tai jos ne ovat osoittautuneet riittämättömiksi, se voi ryhtyä sellaiseen toimintaan ilma-, meri- tai maasotavoimien avulla, jota se pitää tarpeellisena kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi tai palauttamiseksi. Sellaiseen toimintaan voi sisältyä mielenosoituksia, saartoja tai muita Yhdistyneiden kansakuntien jäsenten ilma-, meri- tai maasotavoimien suorittamia toimia.

43. artikla

1. Osallistuakseen kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseen sitoutuvat kaikki Yhdistyneiden kansakuntien jäsenet asettamaan turvallisuusneuvoston käytettäväksi sen kehotuksesta ja erityisen sopimuksen tai erityisten sopimusten

mukaisesti asevoimia, apua ja helpotuksia, kauttakulkuoikeus niihin luettuna, jotka ovat tarpeen kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi.

2. Tällaisen sopimuksen tai tällaisten sopimusten on määriteltävä asevoimien lukumäärä ja lajit, niiden valmiusaste ja yleinen sijaintipaikka sekä annettavan avun ja helpotuksen luonne.

3. Sopimuksesta tai sopimuksista on ryhdyttävä neuvottelemaan niin pian kuin mahdollista turvallisuusneuvoston aloitteesta. Ne solmitaan turvallisuusneuvoston ja eri jäsenten tai turvallisuusneuvoston ja jäsenryhmien kesken, ja ne on kunkin allekirjoittajavaltion ratifioitava valtiosääntönsä mukaisessa järjestyksessä.

44. artikla

Kun turvallisuusneuvosto on päättänyt ryhtyä voimakeinoihin, sen on, ennen kuin se kehoittaa jäsentä, joka ei ole neuvostossa edustettuna, varaamaan asevoimia niiden velvoitusten täyttämiseksi, joihin se 43. artiklan mukaisesti on sitoutunut, kutsuttava mainittu jäsen, jos tämä itse

niin haluaa, osallistumaan turvallisuusneuvoston päätöksiin, jotka koskevat tämän jäsenen asevoimaosuuden käyttöä.

45. artikla

Jotta Yhdistyneet kansakunnat voisi ryhtyä kiireellisiin sotilaallisiin toimenpiteisiin, jäsenten on pidettävä tietty määrä ilmavoimiansa aina valmiina yhteisiä kansainvälisiä pakkotoimenpiteitä varten. Näiden yksikköjen vahvuuden ja valmiusasteen sekä niiden yhteistoimintasuunnitelmat vahvistaa 43. artiklassa mainitun erityissopimuksen tai -sopimusten puitteissa turvallisuusneuvosto sotilaallisen esivaliokunnan avustamana.

46. artikla

Asevoimien käyttösuunnitelmat laatii turvallisuusneuvosto sotilaallisen esikuntavaliokunnan avustamana.

47. artikla

1. On perustettava sotilaallinen esikuntavaliokunta neuvomaan ja auttamaan turvallisuusneuvos-

toa kaikissa kysymyksissä, jotka koskevat neuvoston sotilaallisia tehtäviä kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämisessä, sen määräysvaltaan asetettujen joukkojen käyttämistä ja johtoa, aseistusten säännöstelyä sekä mahdollista aseistariisumista.

2. Sotilaalliseen esikuntavaliokuntaan kuuluvat turvallisuusneuvoston vakinaisten jäsenten esikuntapäälliköt tai heidän edustajansa. Valiokunta kutsuu siihen jokaisen Yhdistyneiden kansakuntien jäsenen, joka ei ole pysyvästi edustettuna valiokunnassa, kun valiokunnan tehtävien tehokas täyttäminen vaatii tämän jäsenen osallistumista sen työhön.

3. Sotilaallinen esikuntavaliokunta on turvallisuusneuvoston alaisena vastuussa kaikkien turvallisuusneuvoston käyttöön asetettujen asevoimien strategisesta johtamisesta. Näiden voimien päällikkyyttä koskevat kysymykset järjestetään myöhemmin.

48. artikla

1. Kaikki Yhdistyneiden kansakuntien jäsenet tai

jotkin niistä, sen mukaan kuin turvallisuusneuvosto määrää, suorittavat turvallisuusneuvoston päätösten täytäntöönpanemiseksi tarpeelliset toimenpiteet kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi.

2. Tällaiset päätökset on Yhdistyneiden kansakuntien jäsenen pantava täytäntöön välittömästi ja toiminnallaan niissä kysymykseen tulevissa kansainvälisissä elimissä, joissa ne ovat jäsenenä.

49. artikla

Yhdistyneiden kansakuntien jäsenten on oltava yhteistoiminnassa antaakseen toisilleen keskinäistä apua turvallisuusneuvoston päättämiä toimenpiteitä täytäntöön pantaessa.

50. artikla

Jos turvallisuusneuvosto ryhtyy jotakin valtiota vastaan ehkäiseviin tai pakkotoimenpiteisiin, on jokaisella muulla valtiolla, olkoon se Yhdistyneiden kansakuntien jäsen tai ei, joka näiden toimenpiteiden täytäntöönpanon johdosta joutuu erityisiin taloudellisiin vaikeuksiin, oikeus kääntyä tur-

vallisuusneuvoston puoleen näiden vaikeuksien ratkaisemiseksi.

51. artikla

Jos jokin Yhdistyneiden kansakuntien jäsen jou-
tuu aseellisen hyökkäyksen kohteeksi, ei mikään
tämän peruskirjan säännös saa rajoittaa sen
luonnollista oikeutta erilliseen tai yhteiseen puo-
lustautumiseen, kunnes turvallisuusneuvosto on
ryhtynyt tarpeellisiin toimenpiteisiin kansainvä-
lisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi. Ne
toimenpiteet, joihin jäsenet ovat ryhtyneet käyt-
täessään tätä puolustautumisoikeutta, on heti il-
moitettava turvallisuusneuvostolle, eivätkä ne saa
millään tavoin vaikuttaa turvallisuusneuvoston
tämän peruskirjan mukaiseen oikeuteen ja velvol-
lisuuteen ryhtyä kulloinkin niihin toimenpiteisiin,
joita se pitää tarpeellisina kansainvälisen rauhan
ja turvallisuuden ylläpitämiseksi ja palauttami-
seksi.

VIII LUKU

Alueelliset sopimukset

52. artikla

1. Mikään tämän peruskirjan säännös ei estä alueellisten sopimusten tai elinten olemassaoloa alueellisesti selvitettäväksi soveliaiden kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseen liittyvien kysymysten käsittelemiseksi, edellyttäen että tällaiset sopimukset tai elimet ja niiden toiminta ovat sopusoinnussa Yhdistyneiden kansakuntien päämäärien ja periaatteiden kanssa.

2. Yhdistyneiden kansakuntien jäsenten, jotka tekevät tällaisia sopimuksia tai perustavat tällaisia elimiä, on kaikin voimin pyrittävä paikallisten riitojen rauhanomaiseen selvittämiseen näiden alueellisten sopimusten tai elinten välityksellä, ennen kuin esittävät niitä turvallisuusneuvoston käsiteltäväksi.

3. Turvallisuusneuvoston on edistettävä paikallis-

ten riitojen rauhanomaista selvittämistä tällaisten alueellisten sopimusten tai elinten välityksellä, tapahtuipa se asianosaisten valtioiden aloitteesta tai siirtämällä asia niille.

4. Tämä artikla ei millään tavoin estä 34. ja 35. artiklan soveltamista.

53. artikla

1. Turvallisuusneuvoston on käytettävä, milloin se on tarkoituksenmukaista, tällaisia alueellisia sopimuksia tai elimiä sen määräysvallassa tapahtuviin pakkotoimenpiteisiin. Mutta mihinkään pakkotoimenpiteeseen ei ole ryhdyttävä alueellisten sopimusten nojalla tai alueellisten elinten toimesta ilman turvallisuusneuvoston lupaa, lukuunottamatta toimenpiteitä tämän artiklan 2. momentissa määriteltyä vihollisvaltiota vastaan, 107. artiklan mukaisesti tai sellaisten alueellisten sopimusten nojalla, jotka on suunnattu tällaisen valtion hyökkäyspolitiikan uudistumista vastaan, kunnes järjestö voi, asianomaisten hallitusten pyynnöstä, ottaa kannettavakseen vastuun tällaisen valtion uusien hyökkäysten ehkäisemisestä.

2. Tämän artiklan 1. momentissa käytetty sana vihollisvaltio tarkoittaa jokaista valtiota, joka toisen maailmansodan aikana on ollut jonkin tämän peruskirjan allekirjoittajan vihollinen.

54. artikla

Turvallisuusneuvosto on aina pidettävä täysin selvillä toimenpiteistä, joihin on ryhdytty tai joita suunnitellaan alueellisten sopimusten pohjalta tai alueellisten elinten toimesta kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi.

IX LUKU

Kansainvälinen taloudellinen ja sosiaalinen yhteistyö

55. artikla

Luodakseen kansakuntien välisille rauhallisille ja ystävällisille suhteille välttämättömät vakiintuneiden olojen ja hyvinvoinnin edellytykset, jotka perustuvat yhtäläisten oikeuksien ja kansojen it-

semääräämisoikeuden periaatteen kunnioittamiseen, Yhdistyneiden kansakuntien tulee edistää:

a) elintason kohoamista, täystyöllisyyttä sekä taloudellista ja sosiaalista edistymistä ja kehittymistä;

b) kansainvälisten taloudellisten, sosiaalisten, terveydellisten ja muiden tämänlaatuisten kysymysten ratkaisemista sekä kansainvälistä yhteistyötä sivistyksen ja kasvatuksen alalla; sekä

c) kaikille rotuun, sukupuoleen, kieleen tai uskontoon katsomatta kuuluvien ihmisoikeuksien ja perusvapauksien arvossapitämistä ja kunnioittamista koko maailmassa.

56. artikla

Kaikki jäsenet sitoutuvat toimimaan yhteisesti ja kukin erikseen yhteistyössä järjestön kanssa 55. artiklassa mainittujen päämäärien saavuttamiseksi.

57. artikla

1. Ne erilaiset erityiselimet, jotka on perustettu hallitusten välisillä sopimuksilla ja joilla perussääntöjensä mukaisesti on laaja kansainvälinen

vastuu talouden, sosiaalisten kysymysten, sivistyksen, kasvatuksen, terveydenhoidon ja muilla tämän laatuilla aloilla, on saatettava Yhdistyneiden kansakuntien yhteyteen 63. artiklan määräysten mukaisesti.

2. Näitä täten Yhdistyneiden kansakuntien yhteyteen saatettuja elimiä nimitetään jäljempänä ”erityiselimiksi”.

58. artikla

Järjestön on esitettävä suosituksia erityiselinten toimintasuunnitelmien ja toiminnan yhtenäistämiseksi.

59. artikla

Järjestön on tehtävä, milloin syytä siihen on, aloite asianomaisten valtioiden välisiin neuvotteluihin ryhtymisestä 55. artiklassa mainittujen tarkoitusten toteuttamiseksi tarvittavien uusien erityiselinten perustamiseksi.

60. artikla

Järjestön tässä luvussa mainittujen tehtävien suo-

rittamisesta on vastuussa yleiskokous sekä sen alaisena talous- ja sosiaalineuvosto, jolla on tätä tarkoitusta varten X luvussa mainitut valtuudet.

X LUKU

Talous- ja sosiaalineuvosto

Kokoonpano

61. artikla

1. Talous- ja sosiaalineuvoston muodostaa 54 yleiskokouksen valitsemaa Yhdistyneiden kansakuntien jäsentä.
2. Ottaen huomioon 3. momentin määräykset talous- ja sosiaalineuvostoon valitaan joka vuosi 18 jäsentä kolmeksi vuodeksi kerrallaan. erovuoroinen jäsen voidaan heti valita uudelleen.
3. Ensimmäisessä vaalissa, joka pidetään sen jälkeen, kun talous- ja sosiaalineuvoston jäsenmäärä on lisätty 27:stä 54:ään, valitaan 27 jäsentä lisää niiden jäsenten lisäksi, jotka korvaavat ne yhdek-

sän jäsentä, joiden toimikausi päättyy sen vuoden lopussa. Näistä 27 lisäjäsenestä yhdeksän jäsenen toimikausi päättyy yhden toimivuoden jälkeen ja yhdeksän muun jäsenen kahden toimivuoden jälkeen siinä järjestyksessä kuin yleiskokous päättää.

4. Jokaisella talous- ja sosiaalineuvoston jäsenellä on neuvostossa yksi edustaja.

Tehtävät ja valtuudet

62. artikla

1. Talous- ja sosiaalineuvosto voi laatia tai teettää tutkimuksia ja selontekoja, jotka koskevat kansainvälisiä talous-, sosiaali-, sivistys-, kasvatusta, terveydenhoito- ja muita tämän laatuista asioita sekä esittää kaikkia tällaisia asioita koskevia suosituksia yleiskokoukselle, Yhdistyneiden kansakuntien jäsenille ja asianomaisille erityiselimille.

2. Se voi esittää suosituksia, joiden tarkoituksena on edistää kaikille kuuluvien ihmisoikeuksien ja perusvapauksien arvossapitämistä ja kunnioittamista.

3. Se voi toimialaansa kuuluvissa asioissa laatia yleiskokoukselle esitettäviä sopimusluonnoksia.
4. Se voi Yhdistyneiden kansakuntien vahvistamien sääntöjen mukaisesti toimialaansa kuuluvia asioita varten kutsua koolle kansainvälisiä konferensseja.

63. artikla

1. Talous- ja sosiaalineuvosto voi tehdä kaikkien 57. artiklassa mainittujen elimien kanssa sopimuksia niiden ehtojen määrittelemiseksi, joilla asianomainen elin saatetaan Yhdistyneiden kansakuntien yhteyteen. Tällaiset sopimukset on alistettava yleiskokouksen hyväksyttäväksi.
2. Se voi yhtenäistää erityiselinten toiminnan neuvottelemalla niiden kanssa ja esittämällä niille sekä yleiskokoukselle ja Yhdistyneiden kansakuntien jäsenille suosituksia.

64. artikla

1. Talous- ja sosiaalineuvosto voi ryhtyä asianmukaisiin toimenpiteisiin saadakseen säännöllisiä kertomuksia erityiselimiltä. Se voi sopia Yhdis-

tyneiden kansakuntien jäsenten ja erityiselinten kanssa kertomusten saamisesta siitä, mihin toimenpiteisiin on ryhdytty sen omien suositusten sekä yleiskokouksen talous- ja sosiaalineuvoston toimivaltaan kuuluvissa asioissa tekemien suositusten täytäntöönpanemiseksi.

2. Se voi saattaa yleiskokouksen tietoon huomautuksensa näiden kertomusten johdosta.

65. artikla

Talous- ja sosiaalineuvosto voi antaa turvallisuusneuvostolle tietoja ja sen on turvallisuusneuvoston pyytäessä autettava sitä.

66. artikla

1. Talous- ja sosiaalineuvoston on suoritettava sen toimialaan kuuluvat tehtävät yleiskokouksen suosituksia täytäntöönpannaessa.

2. Se voi yleiskokouksen suostumuksella suorittaa palveluksia Yhdistyneiden kansakuntien jäsenten ja erityiselinten pyynnöstä.

3. Sen on suoritettava muitakin tehtäviä, jotka on määritelty muualla tässä peruskirjassa tai joita yleiskokous sille mahdollisesti antaa.

Äänestys

67. artikla

1. Talous- ja sosiaalineuvoston kullakin jäsenellä on yksi ääni.
2. Talous- ja sosiaalineuvoston päätökset tehdään läsnäolevien äänestävien jäsenten yksinkertaisella ääntenemmistöllä.

Menettelyjärjestys

68. artikla

Talous- ja sosiaalineuvoston on asetettava valiokuntia taloudellisia ja sosiaalisia kysymyksiä sekä ihmisoikeuksien edistämistä varten ynnä muitakin sen tehtävien suorittamiseksi tarpeellisia valiokuntia.

69. artikla

Talous- ja sosiaalineuvoston on kutsuttava Yhdis-

tyneiden kansakuntien jäsen osallistumaan, ilman äänioikeutta, jokaisen, erityisesti tätä jäsentä koskevan asian käsittelyyn.

70. artikla

Talous- ja sosiaalineuvosto voi suorittaa järjestyttä, jotta erityiselinten edustajat voivat osallistua, ilman äänioikeutta, neuvoston ja sen asettamien valiokuntien neuvotteluihin sekä sen omat edustajat erityiselinten neuvotteluihin.

71. artikla

Talous- ja sosiaalineuvosto voi suorittaa sopivia järjestelyitä neuvotellakseen ei-valtiollisten järjestöjen kanssa, jotka käsittelevät neuvoston alaan kuuluvia asioita. Tällaisiin järjestelyihin voidaan ryhtyä kansainvälisten tai, milloin se katsotaan sopivaksi, kansallisten järjestöjen kanssa, sen jälkeen kun asiasta on asianomaisen Yhdistyneiden kansakuntien jäsenen kanssa neuvoteltu.

72. artikla

1. Talous- ja sosiaalineuvosto vahvistaa itse työjär-

jestyksensä ja määrää tällöin myös puheenjohtajansa valitsemistavan.

2. Talous- ja sosiaalineuvosto kokoontuu tarvittaessa sääntöjensä mukaisesti; näissä tulee olla määräys siitä, että neuvosto kutsutaan koolle sen jäsenten enemmistön pyynnöstä.

XI LUKU

Itsehallintoa vailla olevia alueita koskeva julistus

73. artikla

Yhdistyneiden kansakuntien jäsenet, jotka ovat vastuussa tai ottavat vastuun sellaisten alueiden hallinnosta, joiden väestö ei vielä ole saavuttanut täydellistä itsehallintoa, tunnustavat sen periaatteen, että näiden alueiden asukkaiden edut ovat ensisijaiset, ja omaksuvat pyhänä luottamustehtävänään velvollisuuden edistää kaikin mahdollisin tavoin tämän peruskirjan luoman kansainvälisen

rauhan ja turvallisuuden järjestelmän puitteissa näiden alueiden asukkaiden hyvinvointia sekä tässä tarkoituksessa:

a) osoittaen asiankuuluvaa kunnioitusta kysymyksessä olevan väestön kulttuuria kohtaan, taata sen poliittinen, taloudellinen, sosiaalinen ja kasvatuksellinen edistys, sen oikeudenmukainen kohtelu sekä sen suojeleminen väärinkäytöksiltä;

b) kehittää itsehallintoa, ottaa asianmukaisesti huomioon väestön poliittiset pyrkimykset sekä auttaa sitä sen vapaiden poliittisten laitosten asteittaisessa kehittämisessä kunkin alueen ja sen väestön erityisten olosuhteiden sekä väestön erilaisen kehitystason mukaan;

c) edistää kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta;

d) tukea rakentavia ja kehitystä edistäviä toimenpiteitä, kannustaa tutkimustyötä, olla yhteistoiminnassa keskenään sekä, missä ja milloin aihetta on, myös kansainvälisten erityisjärjestöjen kanssa tässä artiklassa mainittujen sosiaalisten, taloudellisten ja tieteellisten tarkoituksien käytännölliseksi toteuttamiseksi;

e) toimittaa pääsihteerille säännöllisesti tiedotustarkoituksessa, huomioonottaen turvallisuuden ja valtiosäännöstä johtuvien näkökohtien vaatimat rajoitukset, tilastollisia ja muita teknillisluontoisia tietoja niiden alueiden taloudellisista, sosiaalisista ja kasvatuksellisista oloista, joista kukin on vastuussa, lukuunottamatta alueita, joihin sovelletaan XII ja XIII luvun määräyksiä.

74. artikla

Yhdistyneiden kansakuntien jäsenet ovat myös yksimielisiä siitä, että niiden politiikan tässä luvussa tarkoitettuihin alueisiin nähden on pohjaututtava yhtä suurella määrällä kuin itse emämaahan kuuluvalla alueilla yleiseen hyvän naapuruuden periaatteeseen sosiaalisessa, taloudellisessa ja kaupallisessa suhteessa, ottaen asianmukaisesti huomioon muun maailman edut ja hyvinvointi.

XII LUKU

Kansainvälinen huolto- hallintojärjestelmä

75. artikla

Yhdistyneet kansakunnat perustaa määräysvaltansa alaisen kansainvälisen huoltohallintojärjestelmän sellaisten alueiden hallintoa ja valvontaa varten, jotka myöhemmin tehtävillä erillisillä sopimuksilla voidaan asettaa sen alaisiksi. Näitä alueita nimitetään jäljempänä huoltohallintoalueiksi

76. artikla

Sopusoinnussa tämän peruskirjan 1. artiklassa esitettyjen Yhdistyneiden kansakuntien päämäärien kanssa huoltohallintojärjestelmän pääpyrkimyksenä on:

- a) edistää kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta;
- b) tukea huoltohallintoalueiden asukkaiden poliittista, taloudellista, sosiaalista ja kasvatuksellista

ta edistystä sekä heidän jatkuvaa kehitystään itsehallintoa tai itsenäisyyttä kohti, ottaen huomioon jokaisen alueen ja sen väestön erityiset olot sekä asianomaisen väestön vapaasti ilmaiset toivomukset sekä kunkin huoltohallintosopimuksen määräykset;

c) elvyttää ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamista kaikkiin nähden rotuun, sukupuoleen, kieleen tai uskontoon katsomatta ja edistää kaikkien kansojen keskinäisen riippuvaisuuskäsityksen tunnustamista; sekä

d) taata kaikille Yhdistyneiden kansakuntien jäsenille ja niiden kansalaisille samanlainen kohtelu sosiaalisissa, taloudellisissa ja kaupallisissa asioissa sekä jälkimmäisille tasa-arvoisuus myös oikeudenkäytössä, kuitenkin vaikeuttamatta edellä mainittujen pyrkimysten toteuttamista ja ottaen huomioon 80. artiklan määräykset.

77. artikla

1. Huoltohallintojärjestelmää sovelletaan seuraaviin ryhmiin kuuluviin alueisiin, jotka huoltohallintosopimuksilla asetetaan sen alaisiksi:

a) nykyiset mandaattialueet

b) alueet, jotka toisen maailman sodan seurauksena voivat tulla erotetuiksi vihollisvaltioista; sekä

c) alueet, jotka niiden hallinnosta vastuussa olevat valtiot vapaaehtoisesti asettavat järjestelmän alaisiksi.

2. Myöhemmin sovitaan siitä, mitkä edellä oleviin ryhmiin kuuluvista alueista saatetaan huoltohallintojärjestelmän alaisiksi ja millä ehdoin.

78. artikla

Huoltohallintojärjestelmää ei ole sovellettava maihin, jotka ovat tulleet Yhdistyneiden kansakuntien jäseniksi, joiden keskinäiset suhteet perustuvat täysivaltaisen tasa-arvoisuuden periaatteen kunnioittamiseen.

79. artikla

Jokaista huoltohallintojärjestelmän alaiseksi asetettavaa aluetta koskevista huoltohallintosopimuksen määräyksistä sekä muutoksista tai lisäyksistä

on sovittava niiden valtioiden kesken, joita kysymys suoranaisesti koskee, niihin luettuna asianomainen mandaattivaltio, kysymyksen ollessa Yhdistyneiden kansakuntien jäsenen mandaattialueesta, ja ne on hyväksyttävä 83. ja 85. artiklan edellyttämällä tavalla.

80. artikla

1. Ellei 77., 79. ja 81. artiklan mukaan tehdyissä erillisissä huoltohallintosopimuksissa, joilla jokin alue saatetaan huoltohallintojärjestelmän alaiseksi, toisin sovita, sekä kunnes tällaiset sopimukset on tehty, ei minkään tämän luvun määräyksen ole tulkittava millään tavoin välittömästi tai välillisesti muuttavan minkään valtion tai kansan oikeuksia tai sellaisten voimassa olevien kansainvälisten sopimusten määräyksiä, joissa Yhdistyneiden kansakuntien jäsenet ovat sopimusosapuolia.

2. Tämän artiklan 1. momenttia älköön tulkittako niin, että sen perusteella voidaan viivästyttää tai siirtää sellaisista sopimuksista neuvottelemista tai päättämistä, joilla mandaatti- tai muita alueita saatetaan huoltohallintojärjestelmän alaisiksi 77.

artiklan edellyttämällä tavalla.

81. artikla

Huoltohallintosopimuksen tulee sisältää kussakin tapauksessa ne ehdot, joiden puitteissa huoltohallintoaluetta hallitaan, sekä määrätä viranomaisen, joka käyttää huoltohallintoalueella hallintovaltaa. Tällaisena viranomaisena, jota jäljempänä kutsutaan hallintoviranomaiseksi, saattaa olla yksi tai useampi valtio tai järjestö itse.

82. artikla

Jokaisessa huoltohallintosopimuksessa voidaan määrätä yksi tai useampi strateginen alue, joka voi käsittää osittain tai kokonaan sopimuksen tarkoittaman huoltohallintoalueen, siten kuitenkin rajoittamatta mitään 43. artiklan mukaan tehtyä erityissopimusta.

83. artikla

1. Turvallisuusneuvosto suorittaa kaikki Yhdistyneiden kansakuntien strategisia alueita koskevat tehtävät, näihin luettuna huoltohallintosopimus-

ten ehtojen sekä niiden muutosten ja lisäysten hyväksyminen.

2. Jokaisen strategisen alueen väestöön on sovellettava 76. artiklassa mainittuja pääpyrkimyksiä.

3. Turvallisuusneuvoston on, ottaen huomioon huoltohallintosopimusten määräykset ja turvallisuuden vaatimukset, käytettävä hyväkseen huoltohallintoneuvoston apua suorittaessaan sellaisia Yhdistyneiden kansakuntien huoltohallintojärjestelmän mukaisia tehtäviä, jotka koskevat strategisten alueiden poliittisia, taloudellisia, sosiaalisia ja kasvatuksellisia kysymyksiä.

84. artikla

Hallintoviranomaisen velvollisuutena on pitää huolta siitä, että huoltohallintoalue osallistuu kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseen. Tässä tarkoituksessa hallintoviranomainen voi käyttää huoltohallintoalueelta saamiaan vapaaehtoisia joukkoja, helpotuksia ja apua täyttääkseen tässä suhteessa ottamansa velvoitukset turvallisuusneuvostoa kohtaan sekä huolehtiakseen paikallisen puolustuksen sekä lain ja järjes-

tyksen ylläpitämisestä huoltohallintoalueella.

85. artikla

1. Yleiskokous suorittaa Yhdistyneiden kansakuntien tehtävät, jotka koskevat kaikkien muiden paitsi strategisiksi määrättyjen alueiden huoltohallintosopimuksia, näihin luettuna huoltohallintosopimusten ehtojen sekä niiden muutosten ja lisäysten hyväksyminen.

2. Huoltohallintoneuvoston, joka toimii yleiskokouksen määräysvallan alaisena, on autettava yleiskokousta näiden tehtävien täyttämässä.

XIII LUKU

Huoltohallintoneuvosto

Kokoonpano

86. artikla

1. Huoltohallintoneuvoston muodostavat seuraavat Yhdistyneiden kansakuntien jäsenet:

- a) jäsenet, jotka hallitsevat huoltohallintoalueita;
- b) ne 23. artiklassa nimeltä mainitut jäsenet, joilla ei ole hallinnossaan huoltohallintoalueita; sekä
- c) niin monta yleiskokouksen kolmeksi vuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä, kuin on tarpeen, jotta huoltohallintoneuvoston koko jäsenmäärä on tasan jakautunut sellaisten Yhdistyneiden kansakuntien jäsenten kesken, joilla on hallinnossa huoltohallintoalueita ja sellaisten, joilla ei niitä ole.
2. Jokainen huoltohallintoneuvoston jäsen valtuuttaa yhden erityisen pätevän henkilön edustamaan sitä neuvostossa.

Tehtävät ja valtuudet

87. artikla

Yleiskokous ja sen määräysvallan alaisena huoltohallintoneuvosto voivat täyttäessään tehtäviään:

- a) tarkastaa hallintoviranomaisen esittämiä kertomuksia;
- b) ottaa vastaan anomuksia sekä tutkia niitä

neuvotellen hallintoviranomaisen kanssa;

c) huolehtia siitä, että määräaikaista käyntejä suoritetaan asianomaisilla huoltohallintoalueilla hallintoviranomaisen kanssa sovittuina aikoina; sekä

d) ryhtyä näihin sekä muihin toimenpiteisiin huoltohallintosopimusten mukaisesti.

88. artikla

Huoltohallintoneuvoston on laadittava kyselylomake kunkin huoltohallintoalueen asukkaiden poliittisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kasvatuksellisesta edistyksestä, ja hallintoviranomaisen on laadittava tällaisen kyselylomakkeen perusteella vuosikertomus yleiskokoukselle jokaiselta yleiskokouksen toimivaltaan kuuluvalta huoltohallintoalueelta.

Äänestys

89. artikla

1. Huoltohallintoneuvoston jokaisella jäsenellä on yksi ääni.

2. Huoltohallintoneuvoston päätökset tehdään läsnäolevien ja äänestävien jäsenten yksinkertaisella ääntenenemmistöllä.

Menettelyjärjestys

90. artikla

1. Huoltohallintoneuvosto vahvistaa oman työjärjestyksensä ja määrää tällöin myös puheenjohtajan valitsemistavan.

2. Huoltohallintoneuvosto kokoontuu tarpeen vaatiessa sääntöjensä määräämällä tavalla. Sääntöihin on sisällytettävä määräys siitä, että neuvosto kutsutaan koolle jäsenten enemmistön pyynnöstä.

91. artikla

Huoltohallintoneuvoston on käytettävä tarpeen vaatiessa hyväkseen talous- ja sosiaalineuvoston sekä erityiselinten apua asioissa, jotka koskevat näiden toimialoja.

XIV LUKU

Kansainvälinen tuomioistuin

92. artikla

Kansainvälinen tuomioistuin on Yhdistyneiden kansakuntien oikeudellinen pääelin. Se toimii tähän liitetyn perussäännön mukaisesti, joka pohjautuu Pysyvän kansainvälisen tuomioistuimen perussääntöön on tämän peruskirjan erottamaton osa.

93. artikla

1. Kaikki Yhdistyneiden kansakuntien jäsenet ovat ipso facto yhtyneet Kansainvälisen tuomioistuimen perussääntöön.
2. Valtio, joka ei ole Yhdistyneiden kansakuntien jäsen, saattaa yhtyä Kansainvälisen tuomioistuimen perussääntöön yleiskokouksen turvallisuusneuvoston suosituksesta kussakin yksityistapauksessa määräämin ehdoin.

94. artikla

1. Kukin Yhdistyneiden kansakuntien jäsen sitoutuu noudattamaan Kansainvälisen tuomioistuimen päätöksiä jokaisessa asiassa, jossa se on asianosaisena.
2. Jos asianosainen ei täytä tuomioistuimen päätöksestä sille johtuvia velvoituksia, on toisella asianosaisella oikeus kääntyä turvallisuusneuvoston puoleen, joka voi tarpeen vaatiessa esittää suosituksia tai päättää toimenpiteistä, joihin on ryhdyttävä tuomion täytäntöönpanemiseksi.

95. artikla

Mikään tämän peruskirjan määräys ei estä Yhdistyneiden kansakuntien jäseniä jättämästä riitojensa ratkaisemista muille tuomioistuimille jo voimassa olevien tai vastaisuudessa solmittavien sopimusten perusteella.

96. artikla

1. Yleiskokous tai turvallisuusneuvosto voi pyytää kansainvälisen tuomioistuimen neuvovaa lausun-

toa kaikista oikeudellisista kysymyksistä.

2. Muut Yhdistyneiden kansakuntien elimet sekä erityiselimet, jotka yleiskokous milloin hyvänsä voi tähän valtuuttaa, saattavat myös pyytää tuomioistuimen neuvovaa lausuntoa niiden toiminnan piirissä syntyvistä oikeudellisista kysymyksistä.

XV LUKU

Sihteeristö

97. artikla

Sihteeristö käsittää pääsihteerin ja järjestön tarvitseman henkilökunnan. Pääsihteerin nimittää turvallisuusneuvoston suosituksesta yleiskokous. Hän on järjestön ylin virkamies.

98. artikla

Pääsihteeri toimii tässä ominaisuudessaan kaikissa yleiskokouksen, turvallisuusneuvoston, talous- ja sosiaalineuvoston ja huoltohallintoneuvoston

kokouksissa sekä suorittaa muita näiden elinten hänelle antamia tehtäviä. Pääsihteeri esittää yleiskokoukselle vuosikertomuksen järjestön toiminnasta.

99. artikla

Pääsihteeri voi kiinnittää turvallisuusneuvoston huomiota jokaiseen seikkaan, joka hänen mielestään saattaa uhata kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämistä.

100. artikla

1. Tehtäviensä suorittamisessa pääsihteeri ja sihteeristön henkilökunta eivät saa pyytää tai vastaanottaa ohjeita miltään hallitukselta tai muulta viranomaiselta järjestön ulkopuolelta. Heidän on pitädyttävä kaikista teoista, jotka eivät sovellu heidän asemaansa kansainvälisinä, ainoastaan järjestölle vastuullisina virkamiehinä.

2. Kukin Yhdistyneiden kansakuntien jäsen sitoutuu kunnioittamaan pääsihteerin ja henkilökunnan tehtävien puhtaasti kansainvälistä luonnetta

sekä pidättymään yrittämästä vaikuttaa heihin heidän tehtäviensä täyttämisesssä.

101. artikla

1. Sihteeristön henkilökunnan nimittää pääsihteerin yleiskokousten vahvistamien määräysten mukaan.
2. Sopiva vakinainen henkilökunta asetetaan talous- ja sosiaalineuvoston, huoltohallintoneuvoston ja tarpeen vaatiessa Yhdistyneiden kansakuntien muiden elinten käyttöön. Tämä henkilökunta kuuluu sihteeristöön.
3. Määrävänä lähtökohtana henkilökuntaa otettaessa ja työehtoja määrättäessä on pidettävä välttämättömyyttä taata järjestölle sellaisten henkilöiden saanti, jotka työkykynsä, pätevyytensä ja luotettavuutensa puolesta täyttävät kaikkein korkeimmat vaatimukset. Asianmukaista huomiota on kiinnitettävä sen seikan tärkeyteen, että henkilökunta hankitaan niin laajalta maantieteelliseltä pohjalta kuin mahdollista.

XVI LUKU

Erinäisiä määräyksiä

102. artikla

1. Jokainen sopimus ja kansainvälinen välipuhe, jonka jokin Yhdistyneiden kansakuntien jäsen tekee tämän peruskirjan tultua voimaan, on niin pian kuin mahdollista kirjattava sihteeristössä ja sen toimesta julkaistava.

2. Sellaiseen sopimukseen tai kansainväliseen välipuheeseen, jota ei ole kirjattu tämän artiklan 1. momentin määräysten mukaisesti, kuuluva sopimuspuoli ei voi vedota mainittuun sopimukseen tai välipuheeseen missään Yhdistyneiden kansakuntien elimessä.

103. artikla

Jos Yhdistyneiden kansakuntien jäsenten tähän peruskirjaan ja johonkin muuhun kansainväliseen sopimukseen perustuvat velvoitukset ovat ristiriit-

dassa keskenään, on tämän peruskirjan velvoituksilla etusija.

104. artikla

Järjestön tulee nauttia kunkin jäsenensä alueella sellaista oikeuskelpoisuutta kuin on tarpeen sen tehtävien täyttämiseksi ja päämäärien toteuttamiseksi.

105. artikla

1. Järjestön tulee nauttia kunkin jäsenensä alueella sellaisia erioikeuksia ja vapauksia, kuin on tarpeen sen päämäärien toteuttamiseksi.

2. Yhdistyneiden kansakuntien jäsenten edustajien ja järjestön virkamiesten tulee samoin nauttia sellaisia erioikeuksia ja vapauksia, jotka ovat tarpeen, jotta he voisivat suorittaa järjestöä koskevat tehtävänsä riippumattomasti.

3. Yleiskokous voi esittää suosituksia tämän artiklan 1. ja 2. momentin soveltamisen yksityiskohtien määrittämiseksi tai voi tässä tarkoituksessa ehdottaa Yhdistyneiden kansakuntien jäsenille sopimusten tekemistä.

XVII LUKU

Väliaikaisia turvallisuusmääräyksiä

106. artikla

Ennen kuin sellaiset 43. artiklassa mainitut erityiset sopimukset ovat tulleet voimaan, jotka turvallisuusneuvoston käsityksen mukaan tekevät mahdolliseksi ryhtyä suorittamaan sille 42. artiklan mukaan kuuluvia tehtäviä, on lokakuun 30. päivänä 1943 Moskovassa allekirjoitetun neljän vallan julistuksen osapuolten sekä Ranskan neuvoteltava mainitun julistuksen 5. kohdan määräysten mukaisesti keskenään ja tarpeen vaatiessa muiden Yhdistyneiden kansakuntien jäsenten kanssa niihin yhteisiin toimenpiteisiin ryhtymisestä järjestön nimissä, jotka saattavat olla tarpeen kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi.

107. artikla

Tämän peruskirjan määräykset eivät rajoita eikä estä mitään sellaisia toimenpiteitä jonkin tämän peruskirjan allekirjoittajavaltion vihollisena toisessa maailmansodassa olleeseen valtioon nähden, jotka niistä vastuussa olevat hallitukset ovat sanotun sodan johdosta suorittaneet tai hyväksyneet.

XVIII LUKU Muutokset

108. artikla

Tähän peruskirjaan tehtävät muutokset tulevat voimaan kaikkiin Yhdistyneiden kansakuntien jäseniin nähden, kun vähintään kahden kolmanneksen enemmistö yleiskokouksen jäsenistä on ne hyväksynyt ja kun vähintään kaksi kolmannes-ta Yhdistyneiden kansakuntien jäsenistä, näihin luettuina kaikki turvallisuusneuvoston pysyvät jäsenet, on ne ratifioinut valtiosääntöjensä mukaisessa järjestyksessä.

109. artikla

1. Tämän peruskirjan tarkistamiseksi voidaan pitää Yhdistyneiden kansakuntien jäsenten yleinen konferenssi, aikana ja paikassa, joista päätetään yleiskokouksen jäsenten kahden kolmanneksen enemmistöllä ja turvallisuusneuvoston minkä tahansa yhdeksän jäsenen enemmistöllä. Konferenssissa on yhdistyneiden kansakuntien kullakin jäsenellä yksi ääni.

2. Jokainen tämän peruskirjan muutos, jota on kannattanut kaksi kolmannesta konferenssin osanottajista, tulee voimaan, kun vähintään kaksi kolmannesta Yhdistyneiden kansakuntien jäsenistä, näihin luettuina kaikki turvallisuusneuvoston pysyvät jäsenet, on sen ratifoinut valtiosääntöjensä mukaisessa järjestyksessä.

3. Ellei tällaista konferenssia ole pidetty ennen yleiskokouksen kymmenettä vuosi-istuntoa tämän peruskirjan voimaantulon jälkeen, merkitään tällaisen konferenssin kokoonkutsumisehdotus yleiskokouksen kymmenennen vuosi-istunnon esityslistalle, ja konferenssi pidetään, jos yleis-

kokouksen jäsenten enemmistö ja turvallisuusneuvoston mitkä hyvänsä seitsemän jäsentä niin päättävät.

XIX LUKU

Ratifiointi ja allekirjoittaminen

110. artikla

1. Tämän peruskirjan ratifioivat allekirjoittajavaltiot valtiosääntöjensä mukaisessa järjestyksessä.
2. Ratifioimiskirjat talletetaan Amerikan Yhdysvaltain hallituksen huostaan, joka ilmoittaa jokaisesta talletuksesta kaikille allekirjoittajavaltioille sekä järjestön pääsihteerille, kun tällainen on nimitetty.
3. Tämä peruskirja tulee voimaan, kun Kiinan Tasavalta, Ranska, Sosialististen Neuvostotasavaltain Liitto, Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin Yhdistynyt Kuningaskunta ja Amerikan Yhdysvallat sekä muiden allekirjoittajavaltioiden enemmistö ovat

tallettaneet ratifioimiskirjansa. Tämän jälkeen Amerikan Yhdysvaltain hallitus laatii ratifioimiskirjojen talletuksesta pöytäkirjan ja toimittaa tästä jäljennökset kaikille allekirjoittajavaltioille.

4. Tämän peruskirjan allekirjoittajavaltiot, jotka sen voimaan tultua ratifioivat sen, tulevat Yhdistyneiden Kansakuntien alkuperäisiksi jäseniksi sinä päivänä, jolloin ne tallettavat ratifioimiskirjansa.

111. artikla

Tämä peruskirja, jonka kiinan-, ranskan-, venäjän-, englannin- ja espanjankieliset tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset, talletetaan Amerikan Yhdysvaltain hallituksen arkistoon. Tämä hallitus toimittaa peruskirjasta asianmukaisesti oikeiksi todistetut jäljennökset muiden allekirjoittajavaltioiden hallituksille.

Tämän vakuudeksi Yhdistyneiden kansakuntien hallitusten edustajat ovat allekirjoittaneet tämän peruskirjan.

Tehtiin San Franciscon kaupungissa 26. päivänä kesäkuuta 1945.

*Kansainvälisen
tuomioistuimen
perussääntö*

1. artikla

Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjalla järjestön oikeudelliseksi pääelimeksi perustettu Kansainvälinen tuomioistuin järjestetään ja toimii tämän perussäännön määräysten mukaan.

I LUKU

Tuomioistuimen järjestysmuoto

2. artikla

Tuomioistuimen muodostavat riippumattomat tuomarit, jotka valitaan heidän kansallisuuteensa katsomatta henkilöistä, jotka nauttivat suurinta siveellistä arvonantoa ja täyttävät ylimpien oikeusvirkojen hoitamiseen kunkin kotimaassa vaadittavat ehdot tai joilla oikeusoppineina on yleisesti tunnustettu pätevyys kansainvälisen oikeuden alalla.

3. artikla

1. Tuomioistuimen muodostaa viisitoista jäsentä. Siihen ei voi kuulua enempää kuin yksi saman valtion kansalainen.

2. Henkilöä, jota kysymyksen ollessa hänen jäsenyydestään tuomioistuimessa, voitaisiin pitää useamman kuin yhden valtion kansalaisena, on pidettävä sen valtion kansalaisena, jossa hän tavallisesti käyttää yksityisoikeudellisia ja valtiollisia oikeuksiaan.

4. artikla

1. Yleiskokous ja turvallisuusneuvosto valitsevat tuomioistuimen jäsenet Pysyvän välitystuomioistuimen kansallisten ryhmien esittämästä henkilöluettelosta jäljempänä mainittujen määräysten mukaan.

2. Niiden Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenten kohdalta, jotka eivät ole edustettuina Pysyvässä välitystuomioistuimessa, esitetään ehdokkaat niiden kansallisten ryhmien taholta, jotka niiden hallitukset tätä tarkoitusta varten asettavat samojen

perusteiden mukaan, kuin vuonna 1907 tehdyn, kansainvälisten riitaisuuksien rauhanomaista selvittelyä koskevan Haagin yleissopimuksen 44. artikla määrää Pysyvän välitystuomioistuimen jäsenten vaalista.

3. Erytysten sopimusten puuttuessa yleiskokous määrää turvallisuusneuvoston suosituksesta ehdot, joilla tuomioistuimen jäsenten vaaliin voi ottaa osaa sellainen valtio, joka on yhtynyt tähän perussääntöön, mutta ei ole Yhdistyneiden Kansakuntien jäsen.

5. artikla

1. Vähintään kolme kuukautta ennen vaalipäivää on Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin kehoitettava kirjallisesti tähän perussääntöön yhtyneisiin valtioihin kuuluvia Pysyvän välitystuomioistuimen jäseniä samoin kuin kansallisten ryhmien jäseniä, jotka on valittu 4. artiklan 2. momentin mukaan, määräajan kuluessa kansallisten ryhmänsä nimessä tekemään ehdotuksen henkilöistä, jotka täyttävät tuomioistuimen jäsenille asetetut vaatimukset.

2. Mikään ryhmä ei saa esittää enempää kuin neljä henkilöä, joista enintään kaksi saa olla sen omia kansalaisia. Missään tapauksessa ei ehdokkaiden lukumäärä saa olla täytettävien paikkojen kaksinkertaista määrää suurempi.

6. artikla

On suotavaa, että kukin kansallinen ryhmä, ennen kuin se ryhtyy asettamaan ehdokkaita, tiedustele maansa korkeimman oikeuden, oikeustieteellisten tiedekuntien ja oikeustieteellisten opetuslaitosten sekä kansallisten oikeustieteellisten akatemiojen ja kansainvälisten oikeustieteellisten akatemiojen kansallisten osastojen mielipidettä.

7. artikla

1. Pääsihteeri laatii aakkosellisen luettelon kaikista täten ehdotetuista henkilöistä. Ainoastaan nämä henkilöt ovat vaalikelpoisia, lukuunottamatta 12. artiklan 2. momentissa mainittua tapausta.

2. Pääsihteeri toimittaa tämän luettelon yleiskokoukselle ja turvallisuusneuvostolle.

8. artikla

Yleiskokous ja turvallisuusneuvosto toimittavat toisistaan riippumatta tuomioistuimen jäsenten vaalin.

9. artikla

Jokaisessa vaalissa on valitsijamiesten pidettävä mielessä, että tuomioistuimen jäseniksi valittavista henkilöistä kukin henkilökohtaisesti täyttää vaaditut ominaisuudet ja että lisäksi saadaan varmuus siitä, että he kokonaisuutena edustavat sivistyksen päämuotoja ja maailman tärkeimpiä oikeusjärjestelmiä.

10. artikla

1. Valituiksi ovat tulleet ne, jotka yleiskokouksessa ja turvallisuusneuvostossa ovat saaneet ehdottoman äänen enemmistön.

2. Turvallisuusneuvostossa tapahtuvassa äänestyksessä, oli kysymyksessä tuomarien tai jäljempänä 12. artiklassa mainitun lautakunnan jäsenten vaali, ei ole tehtävä mitään eroa turvallisuusneuvos-

ton pysyvien ja vaihtuvien jäsenten välillä.

3. Jos useampi kuin yksi saman valtion kansalainen saa ehdottoman äänten enemmistön sekä yleiskokouksessa että turvallisuusneuvostossa, katsotaan ainoastaan vanhin näistä valituksi.

11. artikla

Jos ensimmäisen vaalikokouksen jälkeen paikkoja vielä on täyttämättä, pidetään samalla tavalla toinen ja tarvittaessa kolmas vaalikokous.

12. artikla

1. Jos kolmannen vaalikokouksen jälkeen vielä jää täyttämättömiä paikkoja, voidaan milloin tahansa, joko yleiskokouksen tai turvallisuusneuvoston pyynnöstä, asettaa kuusi jäsentä käsittävä sovitte-
lulautakunta, jonka jäsenistä yleiskokous nimittää kolme ja turvallisuusneuvosto kolme, nimeämään ehdottomalla äänten enemmistöllä kuhunkin vapaaseen paikkaan yhden ehdokkaan yleiskokouksen ja turvallisuusneuvoston, kummankin erikseen, hyväksyttäväksi.

2. Sovittelulautakunta voi yksimielisellä päätöksellä ehdokasluetteloon ottaa henkilöitä, jotka täyttävät vaaditut ehdot, vaikka heidän nimiään ei olisi-kaan 7 artiklassa mainitussa luettelossa.
3. Jos sovittelulautakunta toteaa, ettei se kykene toimittamaan vaalia, tuomioistuimen jo valitut jäsenet täyttävät turvallisuusneuvoston määräämän ajan kuluessa vapaat paikat valiten uudet jäsenet niistä henkilöistä, jotka ovat saaneet ääniä joko yleiskokouksessa tai turvallisuusneuvostossa.
4. Jos tuomarien äännet jakautuvat tasan, ratkaisee vanhimman tuomarin ääni.

13. artikla

1. Tuomioistuimen jäsenet valitaan yhdeksäksi vuodeksi ja heidät voidaan valita uudelleen; mikäli on kysymys tuomioistuimen ensimmäisessä vaalissa valituista tuomareista, päättyy kuitenkin viiden tuomarin toimikausi kolmen vuoden kulluttua ja viiden muun tuomarin kuuden vuoden kuuluttua.
2. Tuomarit, joiden toimikaudet päättyvät edel-

lämainittujen ensimmäisten kolmen ja kuuden vuoden kuuluttua, määrätään arvonnalla, jonka pääsihteeri suorittaa välittömästi ensimmäisen vaalin jälkeen.

3. Tuomioistuimen jäsenet pysyvät virassa, kunnes heidän paikkansa uudelleen täytetään. Senkin jälkeen he käsittelevät loppuun ne asiat, joihin he ovat jo ryhtyneet.

4. Jos tuomioistuimen jäsen eroaa, eronpyyntö on osoitettava tuomioistuimen puheenjohtajalle toimitettavaksi edelleen pääsihteerille. Paikka tulee avoimeksi viimeksimainitun tiedonannon tapautuessa.

14. artikla

Vapautuneita paikkoja täytettäessä noudatetaan ensimmäisessä vaalissa käytettyä menettelytapaa, ottaen huomioon seuraava määräys: kuukauden kuluessa vapautumisen jälkeen pääsihteerin on lähetettävä 5. artiklan edellyttämät kehoitukset turvallisuusneuvoston määrätessä vaalipäivän.

15. artikla

Jos tuomioistuimen jäsen on valittu sellaisen jäsenen sijalle, jonka toimikausi ei ole kulunut umpeen, hän hoitaa virkaa edeltäjänsä toimikauden loppuun.

16. artikla

1. Tuomioistuimen jäsenet eivät saa hoitaa minikäänlaista poliittista tai hallinnollista tointa eivätkä ryhtyä mihinkään muuhun luonteeltaan ammattimaiseen toimintaan.
2. Tässä suhteessa epäselvät tapaukset ratkaisee tuomioistuin.

17. artikla

1. Tuomioistuimen jäsenet eivät saa toimia asiamiehinä, neuvonantajina tai asianajajina missään oikeusjutussa.
2. He eivät saa ottaa osaa sellaisen asian ratkaisuun, jossa he aikaisemmin ovat toimineet jomankumman asianosaisen asiamiehenä, neuvonantajana tai asianajajana, kansallisen tai kansain-

välisen tuomioistuimen tai jonkin tutkintakomission jäsenenä tai missä muussa ominaisuudessa tahansa.

3. Tässä suhteessa epäselvät tapaukset ratkaisee tuomioistuin.

18. artikla

1. Tuomioistuimen jäsen voidaan erottaa virastaan vain, jos hän toisten jäsenten yksimielisen käsityksen mukaan ei enää täytä vaadittuja edellytyksiä.

2. Tuomioistuimen pääsihteeri ilmoittaa tästä virallisesti Yhdistyneiden Kansakuuntien pääsihteerille.

3. Tästä ilmoituksesta on seurauksena, että paikka tuomioistuimessa joutuu avoimeksi.

19. artikla

Tuomioistuimen jäsenet nauttivat virkaansa hoidaessaan diplomaattisia erioikeuksia ja vapauksia.

20. artikla

Tuomioistuimen kunkin jäsenen tulee ennen virkaan astumistaan julkisessa istunnossa antaa juhllallinen vakuutus, että hän suorittaa tehtävänsä täysin puolueettomasti ja tunnontarkasti.

21. artikla

1. Tuomioistuin valitsee kolmeksi vuodeksi puheenjohtajansa ja varapuheenjohtajansa; heidät voidaan valita uudelleen.
2. Tuomioistuin nimittää pääsihteerinsä ja voi ryhtyä toimenpiteisiin muiden tarvittavien virkamiesten nimittämiseksi.

22. artikla

1. Tuomioistuimen toimipaikaksi on määrätty Haag. Tuomioistuin voi kuitenkin kokoontua ja toimia muualla, kun se harkitsee siihen syytä olevan.
2. Puheenjohtajan ja pääsihteerin on asuttava vakinaisesti tuomioistuimen toimipaikassa.

23. artikla

1. Tuomioistuin on koolla pysyvästi, paitsi tuomioistuimen lomien aikana, joiden ajankohdat ja pituudet se itse määrää.

2. Tuomioistuimen jäsenillä on oikeus määräaikaisiin lomiin, joiden ajankohdan ja pituuden tuomioistuin määrää ottaen huomioon Haagin etäisyyden heidän kotipaikastaan.

3. Tuomioistuimen jäsenten on aina oltava tuomioistuimen käytettävänä, paitsi jos he ovat lomalla tai estyneinä sairauden tai muun vakavan syyn takia, joka on asianmukaisesti perusteltu puheenjohtajalle.

24. artikla

1. Jos joku tuomioistuimen jäsenistä katsoo, ettei hänen jostakin erityisestä syystä tulisi ottaa osaa jonkin asian ratkaisuun, on hänen ilmoitettava siitä puheenjohtajalle.

2. Jos puheenjohtaja katsoo, että jonkun tuomioistuimen jäsenen jostakin erityisestä syystä ei tulisi

ottaa osaa jonkin asian käsittelyyn, on hänen ilmoitettava siitä tälle jäsenelle.

3. Jos tällöin tuomioistuimen jäsen ja puheenjohtaja ovat eri mieltä, ratkaisee tuomioistuin asian.

25. artikla

1. Ellei tässä perussäännössä ole nimenomaan toisin edellytetty, tuomioistuin suorittaa sille kuuluvat tehtävänsä täysiistunnossa.

2. Edellyttäen että tuomioistuimen päätösvaltaisuutta varten käytettävänä olevien jäsenten luku ei laske alle yhdentoista, tuomioistuimen ohjesääntö voi sallia, että yksi tai useampi tuomari voidaan olosuhteiden mukaan ja vuorojärjestyksessä vapauttaa osallistumasta tuomioistuimen istuntoihin.

3. Tuomioistuin on päätösvaltainen yhdeksän jäsenen ollessa läsnä.

26. artikla

1. Tuomioistuin voi milloin hyvänsä asettaa yhden tai useamman jaoston, joissa on, sen mukaan kuin

tuomioistuin päättää, vähintään kolme tuomaria, käsittelemään tiettyihin asiaryhmiin kuuluvia asioita, kuten esim. työsuhteita sekä kauttakulkuja yhdysliikennettä koskevia asioita.

2. Tuomioistuin voi milloin hyvänsä asettaa jaoston käsittelemään tiettyä asiaa. Tällaisen jaoston tuomarien luvun määrää tuomioistuin asianosaisten suostumuksella.

3. Tässä artiklassa edellytetyt jaostot käsittelevät asioita ja tekevät niissä päätöksiä, jos asianosaiset sitä pyytävät.

27. artikla

26. ja 29. artiklassa edellyttyjen jaostojen päätökset katsotaan tuomioistuimen antamiksi.

28. artikla

Asianosaisten suostumuksella 26. ja 29. artiklassa edellytetyt jaostot voivat kokoontua ja suorittaa tehtäviään muuallakin kuin Haagissa.

29. artikla

Asiain nopeaa käsittelyä varten tuomioistuin asettaa vuosittain viisi tuomaria käsittävän jaoston ratkaisemaan asioita summittaismenettelyn perusteella, milloin asianosaiset sitä pyytävät. Lisäksi määrätään kaksi tuomaria sellaisen tuomarin varalle, joka on estynyt osallistumasta istuntoon.

30. artikla

1. Tuomioistuin vahvistaa toimintaansa varten ohjesäännön, jonka mukaan se toimii. Erityisesti se määrää oikeudenkäyntijärjestyksensä.
2. Tuomioistuimen ohjesääntöön voidaan ottaa määräys apujäsenistä, jotka osallistuvat tuomioistuimen tai sen jaostojen istuntoihin ilman äänestys-oikeutta.

31. artikla

1. Jokaisen asianosaisen kansalaisuutta olevat tuomarit säilyttävät oikeutensa ottaa osaa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyyn.

2. Jos tuomioistuimeen kuuluu jonkin asianosaisen kansalaisuutta oleva tuomari, voi jokainen muu asianosainen valita jonkun henkilön tuomioistuimeen tuomariksi. Tämä on ensi sijassa valittava henkilöistä, joita on ehdotettu 4. ja 5. artiklan mukaan.

3. Jos tuomioistuimeen ei kuulu minkään asianosaisen kansalaisuutta olevaa tuomaria, voi kukin asianosainen määrätä tuomarin edellisessä momentissa mainitulla tavalla.

4. Tämä artikla koskee myös 26. ja 29. artiklassa mainittuja tapauksia. Tällöin on puheenjohtajan kehoitettava yhtä tai tarvittaessa kahta tuomioistuimen jäsentä, jotka ovat jaoston jäseniä, luovuttamaan paikkansa sellaisille tuomioistuimen jäsenille, jotka ovat kysymyksessä olevien asianosaisten kansalaisuutta, ja, jollei sellaisia ole tai jos heillä on este, asianosaisten erityisesti valitsemille tuomareille.

5. Kun samalla puolella on useita asianosaisia, luetaan heidät edellämainittuja määräyksiä sovellettaessa yhdeksi asianosaiseksi. Tässä suhteessa epäselvät tapaukset ratkaisee tuomioistuin.

6. Tämän artiklan 2., 3. ja 4. momentin mukaan valittujen tuomarien on täytettävä tämän perussäännön 2. artiklassa, 17. artiklan 2. momentissa sekä 20. ja 24 .artiklassa määrätty ehdot. He ottavat osaa asiain ratkaisuun täysin tasa-arvoisina virkatoveriensa kanssa.

32. artikla

1. Tuomioistuimen jäsenet saavat vuosipalkan.
2. Puheenjohtaja saa erityisen vuosipalkkion.
3. Varapuheenjohtaja saa erityisen palkkion kultakin päivältä, jona hän suorittaa puheenjohtajan tehtäviä.
4. Tuomarit, jotka on valittu 31. artiklan mukaan ja jotka eivät ole tuomioistuimen jäseniä, saavat korvauksen kultakin päivältä, jolloin he suorittavat tehtäviään.
5. Nämä palkat, palkkiot ja korvaukset määrää yleiskokous. Niitä ei saa vähentää toimikauden kestäessä.
6. Pääsihteerin palkan määrää yleiskokous tuo-

mioistuimen ehdotuksesta.

7. Yleiskokouksen hyväksymässä ohjesäännössä määrätään ehdot, joiden mukaan tuomioistuimen jäsenille ja pääsihteerille myönnetään eläkkeet, sekä ehdot, joiden mukaan tuomioistuimen jäsenet ja pääsihteeri saavat korvauksen matkakuiluistaan.

8. Palkat, palkkiot ja korvaukset ovat vapaat kaikista veroista.

33. artikla

Yhdistyneet Kansakunnat suorittaa tuomioistuimen kulut yleiskokouksen päättämällä tavalla.

II LUKU

Tuomioistuimen toimivalta

34. artikla

1. Ainoastaan valtiot voivat olla asianosaisina tuomioistuimessa.
2. Tuomioistuin voi ohjesääntönsä määräämin ehdoin pyytää julkisilta kansainvälisiltä järjestöiltä siinä vireillä olevia asioita koskevia tietoja sekä vastaanottaa tietoja, joita nämä järjestöt toimittavat omasta aloitteestaan.
3. Kun tuomioistuimeen saatetussa asiassa tulee kysymykseen jonkin julkisen kansainvälisen järjestön perustana olevan asiakirjan tai tämän asiakirjan perusteella tehdyn kansainvälisen sopimuksen tulkinta, pääsihteerin on siitä ilmoitettava tälle järjestölle ja toimitettava sille kaikki kirjallinen oikeudenkäyntiaineisto.

35. artikla

1. Tuomioistuin on tähän perussääntöön yhtyneiden valtioiden käytettävissä.

2. Ne ehdot, joilla tuomioistuin on avoinna muille valtioille, vahvistaa turvallisuusneuvosto ottaen samalla huomioon voimassa olevien sopimusten erityiset määräykset, jolloin nämä ehdot eivät missään tapauksessa saa asettaa asianosaisia eri-arvoiseen asemaan tuomioistuimen edessä.

3. Kun asianosaisena on valtio, joka ei ole Yhdistyneiden Kansakuntien jäsen, vahvistaa tuomioistuin sen määrän, jolla tämän asianosaisen on otettava osaa tuomioistuimen kulujen korvaamiseen. Tätä määräystä ei kuitenkaan ole sovellettava, jos tämä valtio osallistuu tuomioistuimen kuluihin.

36. artikla

1. Tuomioistuimen toimivalta käsittää kaikki asiat, jotka asianosaiset alistavat sille, samoin kuin kaikki ne tapaukset, jotka erityisesti mainitaan Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjassa tai voimassa olevissa sopimuksissa tai välipuheissa.

2. Tähän perussääntöön yhtyneet valtiot voivat milloin tahansa selittää tunnustavansa tuomioistuimen tuomiovallan ipso facto ja ilman erityistä sopimusta päteväksi jokaiseen saman veloituksen hyväksyvään valtioon nähden kaikissa oikeudellista laatua olevissa riitakysymyksissä, jotka koskevat:

a. sopimuksen tulkintaa;

b. mitä hyvänsä kansainvälisoikeudellista kysymystä;

c. jonkin tosiasian olemassaoloa, joka todettuna merkitsisi kansainvälisen veloituksen rikkomista;

d. kansainvälisen veloituksen rikkomisesta johtuvan hyvityksen laatua tai laajuutta.

3. Nämä selitykset voidaan antaa joko ehdoitta tai edellyttäen vastavuoroisuutta useiden tai tiettyjen valtioiden puolelta, tai määrääjäksi.

4. Nämä selitykset on talletettava Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan, joka toimittaa niistä jäljennöksen tähän perussääntöön yh-

tyneille valtioille ja tuomioistuimen pääsihteerille.

5. Selitysten, jotka on annettu Pysyvän kansainvälisen tuomioistuimen perussäännön 36. artiklan nojalla määräajaksi, joka ei ole vielä kulunut umpeen, katsotaan tähän perussääntöön yhtyneiden valtioiden välisissä suhteissa sisältävän Kansainvälisen tuomioistuimen tuomiovallan tunnustamisen näiden ilmoitusten mukaan vielä jäljellä olevaksi määräajaksi ja niiden sisältämien ehtojen mukaisesti.

6. Erimielisyyden ilmaantuessa siitä, onko tuomioistuin toimivaltainen, ratkaisee asian tuomioistuinin.

37. artikla

Kun tähän perussääntöön yhtyneiden valtioiden kesken voimassaoleva sopimus tai välipuhe edellyttää jonkin asian jättämistä Kansainliiton asettamalle tuomioistuimelle tai Pysyvälle kansainväliselle tuomioistuimelle, on asia siirrettävä Kansainväliselle tuomioistuimelle.

38. artikla

1. Tuomioistuin, jonka tehtävänä on ratkaista sille jätetyt riidat kansainvälisen oikeuden mukaan, soveltaa:

a. kansainvälisiä yleis- tai erityissopimuksia, jotka sisältävät riitapuolina olevien valtioiden nimenomaan tunnustamia sääntöjä;

b. kansainvälistä tapaa velvoittavaksi oikeudeksi tunnustetun yleisen käytännön ilmauksena;

c. sivistyskansojen tunnustamia yleisiä oikeusperiaatteita;

d. ottaen huomioon 59. artiklan määräyksen oikeudellisia ratkaisuja sekä eri maiden etevimpien tutkijain oppeja apukeinona oikeussääntöjen määrittelemiseksi.

2. Tämä säännös ei rajoita tuomioistuimen valtaa tuomita *ex aequo et bono*, jos osapuolet siihen suostuvat.

III LUKU

Oikeudenkäyntimenettely

39. artikla

1. Tuomioistuimen viralliset kielet ovat ranska ja englantia. Jos asianosaiset sopivat, että koko oikeudenkäynti on tapahtuva ranskan kielellä, julistetaan tuomio tällä kielellä. Jos asianosaiset sopivat, että koko oikeudenkäynti on tapahtuva englannin kielellä, julistetaan tuomio tällä kielellä.

2. Ellei ole sovittu siitä, mitä kieltä on käytettävä, asianosaiset voivat oikeudessa esiintyessään käyttää kumpaa kieltä haluavat. Siinä tapauksessa tuomioistuin julistaa tuomionsa sekä ranskaksi että englanniksi ja määrää samalla, kumpi teksti on oleva todistusvoimainen.

3. Asianosaisen pyynnöstä tuomioistuin voi oikeuttaa tämän käyttämään muutakin kieltä kuin ranskaa tai englantia.

40. artikla

1. Asiat saatetaan tuomioistuimen käsiteltäviksi, tapauksen mukaan, joko ilmoittamalla sille tätä koskevasta erityisestä sopimuksesta tai pääsihteerille osoitetulla kirjallisella hakemuksella; kummassakin tapauksessa on mainittava riidan aihe ja riitapuolet.
2. Pääsihteerin on heti annettava hakemuksesta tieto kaikille asianomaisille.
3. Hänen tulee myös antaa siitä tieto Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenille pääsihteerin välityksellä samoin kuin muille valtioille, joilla on oikeus esiintyä tuomioistuimessa.

41. artikla

1. Tuomioistuimella on valta, jos se katsoo olosuhteiden sitä vaativan, osoittaa ne väliaikaiset toimenpiteet, joihin on ryhdyttävä kummankin asiapuolen oikeuksien turvaamiseksi.
2. Lopullista tuomiota odotettaessa on ilmoitus mainituista toimenpiteistä heti tehtävä asiapuolil-

le ja turvallisuusneuvostolle.

42. artikla

1. Asianosaisia edustavat asiamiehet.
2. Asianosaisilla voi myös olla apunaan tuomioistuimessa neuvonantajia tai asianajajia.
3. Tuomioistuimessa esiintyvien asianosaisten asiamiehet, neuvonantajat ja asianajajat nauttivat sellaisia erioikeuksia ja vapauksia, jotka ovat tarpeen heidän tehtäviensä hoitamiseksi riippumattomalla tavalla.

43. artikla

1. Oikeudenkäynti jakaantuu kirjalliseen ja suulliseen menettelyyn.
2. Kirjallinen menettely käsittää kirjelmien, vastineiden ja mahdollisten vastaselitysten samoin kuin kaikkien niihin liittyvien asiapapereiden ja asiakirjojen saattamisen tuomioistuimen ja asianosaisten tietoon.
3. Tämän tiedoituksen suorittaa pääsihteeri tuo-

mioistuimen määräämässä järjestyksessä ja sen määräämän ajan kuluessa.

4. Jokainen asianosaisten esittämä asiakirja on annettava tiedoksi toiselle asiapuolelle oikeaksi todistettuna jäljennöksenä.

5. Suullinen menettely käsittää tuomioistuimen toimeenpaneman todistajien, asiantuntijoiden, asiamiesten, neuvonantajien ja asianajajien kuulemisen.

44. artikla

1. Jos tiedoittamisen tulee tapahtua muille henkilöille kuin asianosaisten asiamiehille, neuvonantajille ja asianajajille, kääntyy tuomioistuin suoraan sen valtion hallituksen puoleen, jonka alueella tiedoittamisen tulee tapahtua.

2. Samoin on meneteltävä, jos itse paikalla on hankittava todistusaineistoa.

45. artikla

Suullista menettelyä johtaa puheenjohtaja ja hä-

nen poissaollessaan varapuheenjohtaja sekä, jos molemmat ovat estyneinä, iältään vanhin läsnäolevista tuomareista.

46. artikla

Tuomioistuimen istunnot ovat julkisia, jollei tuomioistuin toisin määrää tai jolleivät molemmat asiapuolet pyydä, että yleisöä ei ole istuntoon päästettävä.

47. artikla

1. Jokaisesta istunnosta pidetään pöytäkirja, jonka pääsihteeri ja puheenjohtaja allekirjoittavat.
2. Ainoastaan nämä pöytäkirjat ovat todistusvoimaisia.

48. artikla

Tuomioistuin antaa määräyksiä oikeudenkäynnin ohjaamisesta ja määrää ne muodot ja ajan, joiden puitteissa kummankin asiapuolen tulee antaa lopputlausuntonsa, sekä ryhtyy kaikkiin toimenpiteisiin, joita todisteiden otto vaatii.

49. artikla

Tuomioistuin voi jo ennen suullista menettelyä pyytää asiamiehiä esittämään tietyn asiakirjan tai antamaan selityksiä. Kieltäytyminen todetaan asi-anmukaisesti.

50. artikla

Tuomioistuin voi milloin tahansa uskoa tietylle henkilölle, järjestölle, toimistolle, toimikunnalle tai muulle elimelle tutkimuksen toimittamisen tai asiantuntijanlausunnon antamisen.

51. artikla

Suullisessa menettelyssä esitetään todistajille ja asiantuntijoille kaikki tarpeelliset kysymykset tuomioistuimen 30. artiklassa mainitun ohjesäännön määräämässä järjestyksessä.

52. artikla

Vastaanotettuaan todistusaineiston ja suulliset todistukset asettamiensa määräaikojen kuluessa tuomioistuin voi kieltäytyä vastaanottamasta uu-

sia suullisia tai kirjallisia todisteita, joita toinen asiapuoli haluaa esittää toisen asiapuolen suostumuksetta.

53. artikla

1. Jos toinen asiapuoli jää saapumatta tuomioistuimeen tai jättää puhevaltansa käyttämättä, voi toinen asiapuoli pyytää tuomioistuinta ratkaisemaan asian tämän asiapuolen eduksi.

2. Ennen kuin tuomioistuin näin menettelee, sen on vakuuttauduttava ei ainoastaan siitä, että se 36. ja 37. artiklan mukaisesti on toimivaltainen, vaan myös siitä, että asiapuolen vaatimukset ovat tosiasiallisesti ja oikeudellisesti perusteltuja.

54. artikla

1. Sitten kun asiamiehet, asianajajat ja neuvonantajat tuomioistuimen valvonnan alaisina ovat esittäneet kaiken tarpeelliseksi katsomansa aineiston, julistaa puheenjohtaja käsittelyn päättyneeksi.

2. Tuomioistuin poistuu neuvottelemaan annettavasta päätöksestä.

3. Tuomioistuimen neuvottelut ovat salaisia ja pysyvät sellaisina.

55. artikla

1. Tuomioistuimen päätökset tehdään läsnäolevien tuomarien äänten enemmistöllä.
2. Äänten jakautuessa tasan ratkaisee puheenjohtajan tai hänen sijaisensa ääni.

56. artikla

1. Päätöksen pitää olla perusteltu.
2. Siinä on mainittava päätöksentekoon osallistuneiden tuomarien nimet.

57. artikla

Jollei päätös kokonaisuudessaan tai osaksi ilmaise tuomarien yksimielistä mielipidettä, on jokaisella tuomarilla oikeus liittää siihen eriävä mielipiteensä.

58. artikla

Päätöksen allekirjoittavat puheenjohtaja ja pääsihteeri. Se julistetaan julkisessa istunnossa, sen jälkeen kun tästä on asianmukaisesti ilmoitettu asianosaisten edustajille.

59. artikla

Tuomioistuimen ratkaisu sitoo yksinomaan riitapuolia ja ainoastaan ratkaistuun asiaan nähden.

60. artikla

Päätös on lopullinen eikä siitä voida valittaa. Jos päätöksen sisällyksestä ja kantavuudesta syntyy riitaa, on tuomioistuimen asiana asianosaisten pyytäessä tulkita sitä.

61. artikla

1. Päätöksen tarkistamista voidaan hakea tuomioistuimelta ainoastaan silloin, kun on tullut ilmi ratkaisevaa laatua oleva tosiseikka, joka ennen tuomion julistamista oli sekä tuomioistuimelle että tarkistusta pyytävälle asianosaiselle tunte-

maton ja edellyttäen ettei asianosainen ole syyppää tähän tietämättömyyteen.

2. Tarkistuskäsittelyn vireillepaneminen tapahtuu tuomioistuimen päätöksellä, jossa nimenomaan todetaan senluonteisen uuden tosiseikan olemassaolo, joka on omansa aiheuttamaan tarkistuksen, sekä lausutaan julki, että tarkistushakemus tällä perusteella on hyväksyttävissä.

3. Tuomioistuin voi tehdä tarkistuskäsittelyyn ryhtymisen riippuvaksi siitä, että sen päätös sitä ennen pannaan täytäntöön.

4. Tarkistushakemus on esitettävä viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun tällainen uusi tosiseikka on ilmaantunut.

5. Minkäänlaista tarkistushakemusta ei enää voida esittää sen jälkeen; kun kymmenen vuotta on kulunut päätöksen julistamisesta.

62. artikla

1. Jos jokin valtio katsoo, että vireillä oleva riita voi vaikuttaa sen oikeudellista laatua oleviin etuihin, se voi esittää tuomioistuimelle hakemuksen, jossa

se pyrkii väliintulevaksi asianosaiseksi.

2. Tuomioistuin päättää hakemuksesta.

63. artikla

1. Kun on kysymyksessä sellaisen sopimuksen tulkitseminen, jossa sopimuspuolina on muitakin valtioita kuin riitapuolet, antaa pääsihteeri viipymättä niille asiasta tiedon.

2. Kullakin näistä on oikeus esiintyä väliintulevana asianosaisena, mutta jos jokin niistä käyttää hyväkseen tätä oikeutta, on päätöksen sisältämä tulkinta sitä sitova.

64. artikla

Ellei tuomioistuin toisin määrää, suorittaa kukin asianosainen itse oikeudenkäyntikulunsa.

IV LUKU

Neuvovat lausunnot

65. artikla

1. Tuomioistuin voi antaa neuvovan lausunnon mistä hyvänsä oikeudellisesta kysymyksestä jokaisen elimen tai laitoksen pyynnöstä, jolla on oikeus pyytää lausuntoa Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan nojalla tai sen määräysten mukaisesti.
2. Kysymykset, joista tuomioistuimen neuvovaa lausuntoa pyydetään, on esitettävä tuomioistuimelle kirjallisessa hakemuksessa, joka täsmällisessä muodossa määrittelee pyynnön kohteena olevan kysymyksen. Siihen on liitettävä kaikki asiakirjat, jotka ovat omiaan valaisemaan kysymystä.

66. artikla

1. Pääsihteerin on heti tiedoitettava neuvovaa lausuntoa koskevasta hakemuksesta kaikille valtioil-

le, joilla on oikeus esiintyä tuomioistuimessa.

2. Pääsihteerin on sitä paitsi erityisesti ja suoraa yhteyttä käyttäen ilmoitettava jokaiselle valtiolle, jolla on oikeus esiintyä tuomioistuimessa, sekä jokaiselle kansainväliselle järjestölle, jonka tuomioistuin tai, ellei se ole koolla, puheenjohtaja katsoo voivan antaa tietoja kysymyksestä, että tuomioistuin on valmis vastaanottamaan kirjallisia esityksiä määräajassa, jonka puheenjohtaja asettaa, tai kuulemaan suullisia selvityksiä tarkoitusta varten pidettävässä julkisessa istunnossa.

3. Jos jokin näistä valtioista, joka ei ole saanut tämän artiklan 2. momentissa mainittua erityistä ilmoitusta, ilmaisee toivomuksen saada jättää kirjallisen esityksen tai tulla kuulluksi, tuomioistuin päättää tästä.

4. Valtiot tai järjestöt, jotka ovat antaneet kirjallisia esityksiä tai suullisia selvityksiä, voivat lausua mielipiteensä toisten valtioiden ja järjestöjen esittämistä selvityksistä siinä muodossa, laajuudessa ja määräajassa, jonka kussakin tapauksessa erikseen tuomioistuin tai, ellei se ole koolla, puheenjohtaja määrää. Tässä tarkoituksessa pääsihteerin

toimittaa hyvissä ajoin kirjalliset selvitykset niille valtioille tai järjestöille, jotka itse ovat sellaisia esittäneet.

67. artikla

Tuomioistuin julistaa neuvovat lausuntonsa julkisessa istunnossa, sen jälkeen kun tästä on ilmoitettu Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille ja jäsenvaltioiden sekä muiden valtioiden ja kansainvälisten järjestöjen, joita asia välittömästi koskee, edustajille.

68. artikla

Neuvontatehtäviä suorittaessaan tulee tuomioistuimen myös ottaa huomioon tämän peruskirjan riita-asioissa noudatettavia määräyksiä siinä määrin, kuin se katsoo niitä voitavan soveltaa.

V LUKU

Muutokset

69. artikla

Muutokset tähän perussääntöön tehdään noudattaen sitä menettelytapaa, joka on voimassa Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjaan tehtäviin muutoksiin nähden, kuitenkin ottaen huomioon ne säännökset, jotka yleiskokous turvallisuusneuvoston suosituksesta ehkä vahvistaa sellaisten valtioiden osallistumisesta, jotka ovat hyväksyneet tämän tuomioistuimen perussäännön, mutta eivät ole Yhdistyneiden Kansakuntien jäseniä.

70. artikla

Tuomioistuin voi ehdottaa tarpeelliseksi katsomiin muutoksia tähän perussääntöön pääsihteerille osoitetulla kirjallisella ilmoituksella, 69. artiklan määräysten mukaan tutkittaviksi.

Suomen YK-liitto
Töölöntorinkatu 2 B
00260 Helsinki
tel. +358 44 781 0300
ykliitto.fi
toimisto@ykliitto.fi

SEURAA MEITÄ

SUOMEN
YK-LIITTO

FINLANDS FN-FÖRBUND • UNA FINLAND